

Voetbal in Oss

David Romijn

Karin Wezenberg-Hoenderkamp

Remco Hoekman

Voetbal in Oss

Onderzoek naar toekomstmogelijkheden voetbalverenigingen binnen
gemeente Oss

in opdracht van Werkgroep Osse voetbalverenigingen

David Romijn
Karin Wezenberg-Hoenderkamp
Remco Hoekman

© *Mulier Instituut*
Utrecht, september 2014

*Mulier Instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek*

*Postbus 85445
3508 AK Utrecht*

*t 030-7210 220
e info@mulierinstituut.nl
i www.mulierinstituut.nl*

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Doel en onderzoeksvragen	7
1.3	Leeswijzer	8
2.	Toetsing uitwerking bezuinigingstaakstelling	9
2.1	Inleiding	9
2.2	Sportbeleid gemeente Oss	9
2.3	Sportaccommodaties in Oss	10
2.4	Gemeentelijke overwegingen	10
2.5	Beschrijving gemeentelijke buitensportaccommodaties	11
2.6	Alternatieven beschreven	13
2.7	Conclusie	14
3.	Financiële situatie voetbalverenigingen	15
3.1	Huishoudboekje van de vereniging	15
3.2	Huisvestingskosten per vereniging	16
3.3	Conclusie	17
4.	Consequenties van privatisering	19
4.1	Beschrijving kosten voetbalaccommodaties	19
4.1.1	Situatie gemeentelijke velden	19
4.1.2	Situatie FVGL	20
4.2	Gevolgen privatisering	21
4.3	Conclusie	21
5.	Behoefteprognose en verzorgingsgebieden voetbal in Oss	23
5.1	Behoefteprognose	23
5.1.1	Onderzoeksmethode	24
5.1.2	Behoefteprognose op basis van demografische ontwikkelingen	25
5.1.3	Behoefteprognose o.b.v. historische ontwikkeling teamaantallen	30
5.1.4	Behoefteprognose o.b.v. demografie en ontwikkeling teamaantallen	30
5.2	Ruimtelijke analyse leden en verenigingen	31
5.2.1	Verzorgingsgebieden	33
5.2.2	Reisafstand	34
5.2.3	Betekenis resultaten ruimtelijke analyse	36
5.3	Conclusie	36
6.	Op weg naar de toekomst in drie scenario's	37
6.1	Scenario 1	37
6.1.1	Scenario 1A - tarieven	37
6.1.2	Scenario 1B - onderhoud	38
6.1.3	Conclusie	39
6.2	Scenario 2 – capaciteit	40
6.2.1	Scenario 2A: afstoting van 'overschotsvelden'	41

6.2.2	Scenario 2B: vier kernaccommodaties	41
6.2.3	Scenario 2C: vier kernaccommodaties + drie samenwerkingen	43
6.2.4	Scenario 2D: vier kernaccommodaties + drie samenwerkingen + afstoting 'overschotsvelden'	44
6.2.5	Scenario 2E: vier kernaccommodaties + afstoting 'overschotsvelden'	45
6.2.6	Conclusie	45
6.3	Scenario 3 - optimalisatie uit financieel oogpunt	46
7.	Conclusie en aanbevelingen	49
	Bijlage Tabellen	51
	Bijlage 1 Gebruikte begrippen behoefteprognose	53
	Bijlage 2 Exploitatieoverzichten en tarieven	55
	Bijlage 3 Besparing en extra inkomsten	57
	25 ENERGIEBESPARINGSTIPS	57
	Alternatieven met betrekking tot gezondere verenigingsbegroting	59
	Vergelijk de eigen vereniging met andere verenigingen	60

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is gelegen in de aangekondigde gemeentelijke bezuinigingen. Hierdoor krijgen de buitensportverenigingen te maken met een hogere doorbelasting van onderhoudskosten en een toename van de huurkosten voor de accommodatie in de komende jaren. Naast deze lastenverzwaringen voor de buitensportverenigingen, hebben de buitensportverenigingen ook te maken met demografische, maatschappelijke en economische ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het functioneren en de toekomstbestendigheid van de verenigingen. De combinatie van deze ontwikkelingen heeft ervoor gezorgd dat er bij de werkgroep Osse voetbalverenigingen de vraag is ontstaan hoe de toekomst van het voetbal in Oss eruit zal zien en of er een mogelijkheid is voor de verenigingen en de gemeente om zich hier op voor te bereiden.

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Doel van het onderzoek is om op basis van een vijftal onderzoeksvragen een helder beeld te geven van de toekomst van voetbalverenigingen in de gemeente Oss en daarbij aan te geven in hoeverre sprake is van een logische invulling van de bezuinigingstaakstelling, evenals de mogelijkheden en onmogelijkheden voor het invullen van deze bezuinigingstaakstelling.

Dit zal gedaan worden aan de hand van onderstaande onderzoeksvragen:

1. Kloppen de feiten van de gemeente Oss die de basis vormen voor de aangekondigde bezuinigingsplannen? En is de aangekondigde bezuiniging een logische uitwerking op basis van deze feiten, of zijn er andere mogelijkheden om de bezuinigingstaakstelling te realiseren?
2. Wat zijn compensatiemogelijkheden voor de voetbalverenigingen om de lastenverzwaring op te vangen of te vermijden?
3. Wat zijn de consequenties van een eventuele privatisering of andere beheervormen voor de voetbalaccommodaties voor de voetbalverenigingen?
4. Wat is de behoefte aan voetbalvelden en voetbalaccommodaties in de gemeente Oss voor 2020 en 2030 op basis van de demografische ontwikkeling en de historische ontwikkeling van voetbal in de gemeente Oss? Bij het uitwerken van de behoefteramingen in aanbevelingen voor de toekomstige configuratie van voetbalaccommodaties worden de bereikbaarheid van de voetbalaccommodaties, de leefbaarheidsaspecten en financiële aspecten meegewogen.
5. Een uitwerking van drie scenario's voor de toekomst, waarbij de opbrengsten voortvloeiend uit het vrijkomen van sportpark Macharen worden meegenomen:
 - a. Optimalisering huidige constellatie
 - b. Optimalisering uitgaande van vier kernaccommodaties
 - c. Optimalisering vanuit financieel oogpunt

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de toetsing van de bezuinigingstaakstelling (onderzoeksvraag 1). De financiële situatie van de voetbalverenigingen in Oss - en de mogelijkheden tot compensatie (onderzoeksvraag 2), de consequenties van privatisering van onderhoudstaken (onderzoeksvraag 3) en de behoefteprognose van voetbalvelden en -accommodaties (onderzoeksvraag 4) volgen in hoofdstuk 3, 4 en 5.

Volgend op deze vaststelling en prognoses beschrijven we in hoofdstuk 6 de diverse scenario's waarin aandacht is voor de verschillende invullingen die aan de bezuinigingstaakstelling gegeven kunnen worden (onderzoeksvraag 5). Slothoofdstuk 7 beschrijft de conclusies en aanbevelingen op basis van de antwoorden op de onderzoeksvragen.

2. Toetsing uitwerking bezuinigingstaakstelling

2.1 Inleiding

“Sporten en bewegen dragen bij aan een goede gezondheid van jong en oud.” Dit valt te lezen in de programmabegroting sport en recreatie 2014-2017 van de gemeente Oss. Sport kan volgens de gemeente ook als instrument dienen dat positieve sociale effecten kan genereren. Daarbij valt te denken aan sociale cohesie in de buurt, leefbaarheid van wijken en het ontwikkelen van persoonlijke vaardigheden.

Het stimuleren van sport valt grotendeels onder de verantwoordelijkheid van het Sport Expertise Centrum (SEC, het informatiepunt over en voor sportstimulering, sportgezondheid en sportconsultancy in de regio Oss). De gemeente draagt zorg voor betaalbare en kwalitatief goede voorzieningen. In de periode 2014-2017 zal als gevolg van een bezuinigingstaakstelling toegewerkt worden naar een wijziging in het integraal voorzieningenbeleid. Het streven is om de kwaliteit op hetzelfde niveau te houden.

2.2 Sportbeleid gemeente Oss

De gemeente Oss wil 200.000 euro besparen door de kostendekkendheid van de buitensport te verhogen. Het verhogen van de kostendekkendheid is in lijn met het profijtbeginsel¹. Daarnaast beoogt de gemeente Oss hiermee de tarieven voor de buitensport meer in lijn te brengen met de kostendekkendheid van de tarieven voor de binnensport.

Naast de geplande bezuiniging van 200.000 euro via tariefverhoging van de buitensportaccommodaties is een structurele besparing in de begroting opgenomen van 37.500 euro door het onderhoud van beplanting van sportterreinen over te dragen aan de gebruikers/verenigingen.

De gemeente Oss stelt zich ten doel ondanks de voorgenomen bezuinigingen het sporttechnische beheer en de onderhoudssituatie van sportaccommodaties te continueren op hetzelfde kwaliteitsniveau. De indicatoren voor dit effect zijn de ‘tevredenheid burger over binnensportaccommodaties’ (7,1 in 2012) en de ‘tevredenheid burger over buitensportaccommodaties’ (6,9 in 2012). Deze werden uitgevraagd in het Beweegonderzoek SEC (2011) en zullen in 2017 opnieuw bevestigd worden. Streven is dat deze waarderingen tegen die tijd minimaal op hetzelfde niveau zitten.

¹ Het profijtbeginsel is gebaseerd op de gedachte dat burgers en bedrijven moeten bijdragen in de kosten van de door de overheid voortgebrachte voorzieningen naar de mate van het profijt dat zij (de burgers) van die voorzieningen hebben.

2.3 Sportaccommodaties in Oss

In vergelijking met andere gemeenten die recent onderzocht zijn, kent Oss relatief veel velden (tabel 2.1). Voor iedere tienduizend inwoners is zes en een half voetbalveld beschikbaar. Het percentage kunstgras is in Oss lager (16%) dan in de vier grote steden in Noord-Brabant (40%), maar gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Tabel 2.1 Voetbalvelden naar inwonertal

	Oss	Noord Brabant (4 steden, gemiddeld)	Landelijk
Aantal inwoners	84.973	186.090	16.574.990
Aantal velden	55	77	7.537
Aantal velden per 10.000 inwoners	6,5	4,1	4,5
Percentage kunstgras	16%	40%	16%

De seizoenshuur voor de trainingsvelden van natuurgras en kunstgras is iets lager dan het Brabantse gemiddelde in de grote steden. De huur van het wedstrijdveld van natuurgras is aanzienlijk goedkoper dan in andere gemeenten uit Noord-Brabant (€ 2.091 vs. € 3.662).

Tabel 2.2 Tarieven seizoenshuur voetbalvelden naar veldtype (excl. btw)

	Oss	Grote steden Noord-Brabant (gemiddeld)
Natuurgras		
Wedstrijd	€ 2.091	€ 3.662
Training	€ 2.995	€ 3.662
Kunstgras	€ 7.176	€ 7.765

2.4 Gemeentelijke overwegingen

De overweging om de tarieven buitensport te verhogen is gebaseerd op de relatief lage kostendekking van deze accommodaties ten opzichte van de binnensport.

Zowel in de begroting van 2013 als van 2017 is een groot verschil te zien tussen binnen- en buitensport in de terugverdiende (lees: gedekte) kosten van de gemeente. Voor de binnensport is de dekkingsgraad - zowel inclusief als exclusief kapitaallasten - in 2013 aanzienlijk hoger dan voor de buitensport (resp. 44% en 62% versus 8% en 13%). Ook voor de begroting van 2017 is een vergelijkbare verhouding te zien, hoewel het verschil exclusief kapitaallasten iets kleiner wordt. Dit komt door de nieuwe kunstgrasvelden die zorgen voor hogere kapitaallasten.

Tabel 2.3 Kostendekking sportaccommodaties gemeente Oss, begrotingsjaar 2013 en 2017

	Lasten in euro's	Lasten (excl. kapitaallasten) in euro's	Baten in euro's	Dekkingsgraad in procenten	Dekkingsgraad (excl. kapitaallasten) in procenten
2013					
Binnensport	2.217.387	1.567.792	971.803	44%	62%
Buitensport	1.993.052	1.259.396	166.114	8%	13%
2017					
Binnensport	2.269.112	1.623.555	974.489	43%	60%
Buitensport	2.434.276	1.136.518	197.114	8%	17%

* excl. baten uit onttrekking reserveringen

Het is niet ongebruikelijk dat de dekkingspercentages van de buitensport aanzienlijk lager zijn dan die van de binnensport. De buitensport kent traditioneel meer zelfwerkzaamheid, schoonmaak en onderhoud dan de binnensport. Daarmee valt te beargumenteren dat de betaalde huurtarieven door verenigingen ‘in natura’ aangevuld worden.

De dekkingspercentages van zowel binnen- als buitensportaccommodaties in Oss zijn relatief laag in vergelijking met andere gemeenten waar recent onderzoek is verricht (tabel 2.4). Om de vergelijking zo zuiver mogelijk te houden, zijn in deze tabel uitsluitend de dekkingspercentages meegenomen exclusief de kapitaallasten. Met name de lage dekkingsgraad van de buitensport (resp. 13% en 17% in 2013 en 2017) valt op ten opzichte van andere gemeenten. De berekening is uitgevoerd los van de beoogde bezuinigingstaakstelling op de buitensport. Met deze taakstelling wordt dus aangesloten bij andere gemeenten.

Tabel 2.4 Dekkingspercentages binnen- en buitensport naar gemeente (excl. kapitaallasten)

Gemeente (jaartal)	Dekkingsgraad (in procenten)	
	Binnensport	Buitensport
Breda (2010)	92	45
Tilburg (2010)	47	30
Eindhoven (2010)	78	27
Den Bosch (2010)	66	24
Zoetermeer (2013)	46	24
Oss (2013)	62	13
Oss (2017)	60	17

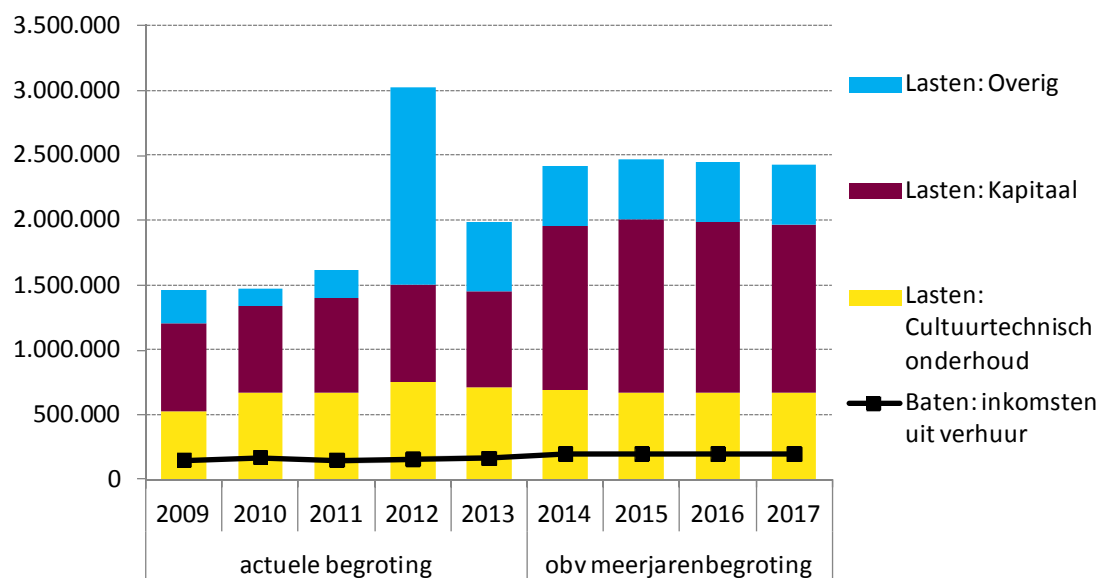
Bron: Een veld voor de helft, 2010 ; Ondersteuning verenigingssport in Zoetermeer, 2013

2.5 Beschrijving gemeentelijke buitensportaccommodaties

De analyse van de gemeentelijke financiën sport beschouwt de opbouw van de gemeentelijke lasten en baten over tijd. Met deze beschrijving trachten we inzicht te geven in de kosten die de gemeente maakt voor het in stand houden van de hoeveelheid en de kwaliteit van het huidige aanbod van voetbalaccommodaties van 2009 tot en met 2017. In de gepresenteerde bedragen is de voorgenomen tariefverhoging niet meegenomen.

Figuur 2.1 laat twee belangrijke ontwikkelingen zien. Ten eerste de ontwikkeling in de totale lasten (in negen jaar bijna één miljoen euro hoger) en de veranderende verhouding van type lasten binnen de totale gemeentelijke lasten (meer kapitaal, minder cultuurtechnisch onderhoud). De opmerkelijk hoge post ‘overig’ in 2012 komt voort uit eenmalige investeringen in sportparken aan de Hescheweg en Amstelhoef.

Figuur 2.1 Opbouw gemeentelijke lasten en baten buitensport

Zie voor een toelichting van de Lasten en Baten de leeswijzers onder

Leeswijzer: Lasten

Kapitaal:

- Kapitaallasten

Cultuurtechnisch onderhoud:

- Cultuurtechnisch onderhoud
- Planmatig cultuurtechnisch onderhoud

Overig:

- Onvoorzien
- Materialen, diverse leveringen en diensten
- IBN-beheer
- Asfalt / Elementen
- Brand-/Stormverzekering
- Belastingen / Grondwaterbelasting
- Waterschapslasten
- Huur ondergrond
- Elektriciteitsverbruik / Waterverbruik
- Bijdragen aan derden
- Reserveringen
- Doorbelasting kostenplaats

Leeswijzer: Baten

Opstalrecht

Huur ondergrond

Huur verenigingen / groepen

De toename van de totale jaarlijkse lasten tussen 2010 en 2014 wordt beschreven in tabel 2.5. Met name de kapitaallasten zijn van sterke invloed op de jaarlijkse kosten van buitensportaccommodaties. De bijdragen aan verenigingen zijn de bedragen die de gemeente geeft aan de verenigingen die zijn aangesloten bij de federatie, om zelf in het onderhoud te voldoen.

Tabel 2.5 Toevoeging aan jaarlijks budget buitensportaccommodaties

basisjaar 2010	€ 1.500.000
Overzicht herkomst extra kosten buitensportkosten ten opzichte van 2010	
toevoeging budget ivm renovatie :	
Rusheuvel	€ 50.000
Hescheweg	€ 50.000
Amstel hoof	€ 30.000
Koppelsteeg	€ 30.000
bijdragen verenigingen:	
de Akkeren	€ 12.000
de Liesdaal	€ 6.000
de Rijsbos	€ 6.000
kapitaallasten	
Koppelsteeg	€ 66.000
Rusheuvel	€ 58.000
Amstel hoof	€ 359.000
Overlangel TOG	€ 12.000
de Akkeren	€ 57.000
post onvoorzien talentencampus	€ 70.000
interne doorbelasting	€ 57.000
	€ 863.000
ramingsjaar 2014 ev	€ 2.363.000

De kapitaallasten zijn de grootste kostenpost en deze zou teruggebracht kunnen worden door de huidige afschrijftermijn van veertig jaar van voorzieningen te verlengen. Feitelijk wordt daarmee langer gewacht met de vervanging. Daarmee zou genoeg worden genomen met een mindere kwaliteit en dat is niet het uitgangspunt van de bezuinigingstaakstelling.

2.6 Alternatieven beschreven

De gemeente Oss heeft naast de voorgenomen bezuinigingen op de buitensport ook gekort op andere onderdelen van de begroting Sport en Recreatie. Het budget Stadspromotie van ruim vier ton is met 50.000 euro verlaagd. Concreet houdt dit in dat gestopt wordt met de evenementenborden, profilering van de vestingsteden, het grootste deel van de mediacampagne, en promotiemiddelen zoals vlaggen en dassen.

Daarmee zijn veel onderdelen van de begroting Sport en Recreatie al geconfronteerd met bezuinigingen. Het lijkt logisch om de oplossing in de grootste post - de sportaccommodaties - te zoeken.

Aangezien de dekkingspercentages van de buitensport aanzienlijk lager zijn dan die van de binnensport - ook getoetst bij vijf stedelijke gemeenten (tabel 2.4) - is de keuze voor bezuinigingen in de buitensport te verdedigen. Dit wil echter niet zeggen dat de tarieven automatisch verhoogd dienen te worden.

Twee belangrijke alternatieven voor een tariefverhoging zijn de aanpassingen in de totale gemeentelijke voetbalcapaciteit en andere invulling van beheervormen waarbij verenigingen zelf (gedeeltelijk) de taken van de gemeente overnemen. In de komende hoofdstukken zullen de drie onderstaande ‘knoppen om aan te draaien’ daarom uitgebreid besproken worden.

- Tarieven
- Capaciteit
- Beheer

2.7 Conclusie

Alles overziend lijkt de bezuinigingstaakstelling op de buitensport in lijn met de bezuinigingen op andere onderdelen van de Osse gemeentebegroting. Er is ook op andere posten bezuinigd en op basis van de dekkingspercentages is de bezuinigingstaakstelling in de buitensport logisch. Echter, voor de exacte invulling van de bezuiniging is meer onderzoek nodig. In de hoofdstukken die volgen zullen we hier verder op ingaan. Daarbij zullen we ons richten op het verkrijgen van inzichten in de gevolgen die het draaien aan de drie knoppen hebben.

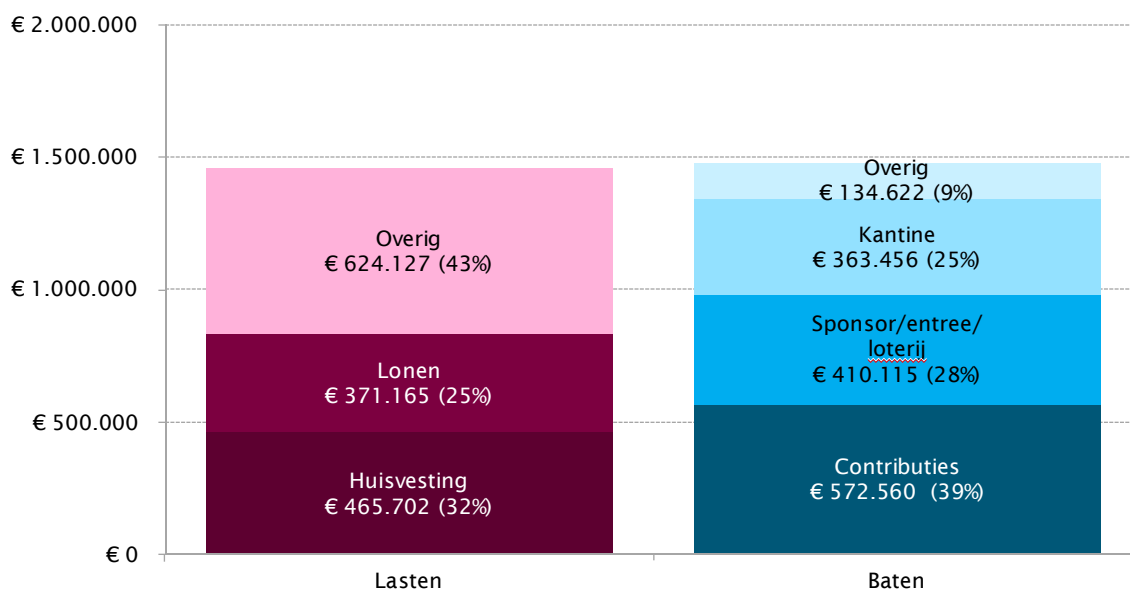
3. Financiële situatie voetbalverenigingen

3.1 Huishoudboekje van de vereniging

Om inzicht te krijgen in de gevolgen van een eventuele tariefverhoging is het van belang om de huidige financiële situatie van de voetbalverenigingen te bezien. We gaan in op het gemiddelde huishoudboekje van de verenigingen en de mate waarin huisvesting daarin een rol speelt. Daarbij baseren we ons op de begrotingen van de verenigingen en interviews met hun bestuurders.

Samen geven de Osse voetbalverenigingen bijna anderhalf miljoen euro per jaar uit. In 2013 liggen de inkomsten net iets hoger. Het netto resultaat van alle verenigingen in 2013 is daarmee tezamen 19.758 euro (figuur 3.1). Omgerekend is dit per vereniging gemiddeld een positief saldo van iets meer dan 1.000 euro.

Figuur 3.1 Overzicht baten en lasten Osse verenigingen 2013

Het grootste gedeelte van de kosten zijn de ‘overige’ kosten. Echter, een aanzienlijk deel van deze post zijn kosten die gemaakt worden om aan de inkomstenkant via toernooien, activiteiten, loterijen en andere acties inkomsten te genereren. Daarnaast vallen vaste lasten zoals de afdrachten aan de KNVB hieronder.

De lasten van huisvesting beslaan 32 procent van de totale begroting. De verenigingen geven gezamenlijk jaarlijks ruim vier en een halve ton uit aan deze post. Op incidentele basis worden terreinen en/of accommodaties wel eens doorverhuurd maar het bedrag wat hiermee verdiend wordt is verwaarloosbaar. Bij verhoging van deze kosten zullen de inkomsten nagenoeg gelijk blijven. Dekking van deze kosten zou plaats moeten vinden door contributieverhoging.

De post ‘lonen’ beslaat een kwart van de totale begroting en beschrijft de kosten die de verenigingen maken om de lonen van het technisch kader en de vergoedingen van de

vrijwilligers uit te betalen. Deze post genereert geen aanvullende inkomsten maar kan wel wat opleveren door erop te bezuinigen.

De gezamenlijke ‘winst’ uit kantines bedroeg in 2013 ruim drie en een halve ton. In het overzicht is inkoop al afgetrokken van deze post. Daarmee zorgt het voor een kwart van de totale inkomsten van de verenigingen. De verenigingen geven aan dat de kantine-inkomsten in de afgelopen jaren gestabiliseerd of zelfs iets gedaald zijn. Ze verwachten bovendien dat deze in de komende jaren nog verder onder druk komen te staan. Verenigingen uit de kernen wijzen erop dat de kantine-inkomsten niet zomaar verhoogd kunnen worden omdat ze rekening moeten houden met de horeca in het dorp. Een voorbeeld hiervan is dat er afspraken lopen waarbij verenigingen de kantine op een bepaalde dag dicht houden omdat dit “de dag van de buurtkroeg” is.

De baten uit de kantine zijn echter niet de belangrijkste inkomstenpost voor de verenigingen. Dit is met 39 procent van de totale begroting de post ‘contributies’. In 2013 droegen de leden van de Osse verenigingen samen bijna zes ton bij. In de afgelopen jaren werden de contributies bij een aantal - met name grotere - verenigingen verhoogd met 5 tot 20 euro. De kleinere verenigingen uit de kernen geven aan dat de contributie verhogen niet zomaar gedaan is. Ze worden er in het dorp waar iedereen elkaar kent op aangesproken door clubgenoten. Uit een verkennende rondgang lopen contributies uiteen tussen de 110 en 220 euro.

3.2 Huisvestingkosten per vereniging

De gemiddelde kosten van huisvesting per vereniging bedragen 30.706 euro (tabel 3.1). Vanzelfsprekend zijn grotere verenigingen meer kwijt dan kleinere aangezien zij meer velden huren omdat ze meer teams moeten voorzien. Gecorrigeerd voor de grootte van de vereniging valt op dat kleine verenigingen relatief meer geld kwijt zijn aan huisvesting.

De kosten van huisvesting zijn voor verenigingen met minder dan 200 leden gemiddeld 107 euro per lid. Voor verenigingen met meer dan 500 leden is dit ruim 67 euro per lid. Het percentage van de huisvestingslasten ten opzichte van de totale lasten is voor de grote verenigingen daarnaast lager (20%) dan voor de kleine en middelgrote verenigingen. Met name in de kernen is men op de totale begroting relatief veel geld kwijt aan huisvesting ten opzichte van de clubs uit de stad Oss (resp. 30% en 23%).

Tabel 3.1 Huisvestingkosten naar type vereniging

	Kosten huisvesting totaal	Kosten huisvesting per lid	% van totale lasten vereniging
Totaal	€ 30.706,46	€ 94,14	27%
Minder dan 200 leden	€ 16.316,86	€ 107,01	29%
200 tot 500 leden	€ 28.014,19	€ 97,81	28%
Meer dan 500 leden	€ 57.072,00	€ 67,22	20%
Stad	€ 39.414,71	€ 95,67	23%
Kern	€ 23.086,74	€ 92,80	30%

3.3 Conclusie

Er zijn wel degelijk compensatiemogelijkheden op de verenigingsbegroting maar deze zijn beperkt. De kantine-inkomsten staan onder druk, de contributies zijn recent verhoogd en ook doen veel verenigingen al veel om extra ‘incidentele’ inkomsten te genereren door loterijen, entreeheffing of toernooien. Met bestaande aantallen leden is contributie verhoging de enige serieuze optie. Gevaar daarbij is uitval van leden, al laat eerder onderzoek zien dat contributieverhogingen maar tot een beperkte uitval van leden leidt. Het is evenwel onbekend wanneer de kritische grens wordt bereikt, waarop leden wel hun lidmaatschap gaan opzeggen. De omvang van het gevaar van ledenuitval hangt hierbij ook mede samen met de contributiehoogtes in Oss in vergelijking met omliggende gemeenten.

De verenigingen zien wel mogelijkheden in het besparen van kosten door gezamenlijke inkoop voor bijvoorbeeld de kantine of van kleding. Een voorbeeld hiervan, wat al door een aantal verenigingen gedaan wordt, is het gezamenlijk inkopen van ‘voetbalstroom’. Door grote inkoop krijgen ze korting op de energierekening.

4. Consequenties van privatisering

In dit hoofdstuk gaan we in op de onderzoeksvraag: wat zijn de consequenties van een eventuele privatisering of andere beheervormen van de voetbalaccommodaties voor de voetbalverenigingen?

Op weg naar een antwoord op deze vraag is de uitvoering van de werkzaamheden van de Federatie Voetbalverenigingen Gemeente Lith (FVGL) zeer relevant. Deze partij heeft in de voormalige gemeente Lith de onderhoudstaken van de gemeente Oss overgenomen. De gemeente betaalt de federatie hiervoor dezelfde onderhoudsvergoeding als zij betaalt voor het onderhoud op de andere sportparken.

4.1 Beschrijving kosten voetbalaccommodaties

Om een voetbalaccommodatie nu en in de toekomst te kunnen bespelen worden grofweg drie verschillende typen kosten gemaakt. Deze worden als volgt onderscheiden:

- 1) **Beheerkosten (vast)** - Kapitaallasten, belastingen, verzekeringen, waterschapslasten, gas/water/licht en doorbelasting kostenplaats.
- 2) **Onderhoudskosten A** – Cultuurtechnisch onderhoud velden zoals maaien, rollen, bemesten, slepen, zaaien, drainage doorspuiten.
Onderhoudskosten B – Onderhoud overige inrichtingen zoals, hekwerk, doelen, inrichtingsmaterialen, terrein- en trainingsveldverlichting, verhardingen, beplanting, automatische beregening.
Onderhoudskosten C - Al het onderhoud met betrekking tot de gebouwen, kleedkamers, tribunes, etc.
- 3) **Renovatiekosten** - Vervanging en renovatie van diverse materialen zoals velden, trainingsveldverlichting, ballenvangers, afrastering. De afdrachten hiervoor worden in het fonds voor renovatie gestort.

4.1.1 Situatie gemeentelijke velden

De kosten van een veld bestaan in de gemeente Oss voor de gemeente uit alle beschreven kosten uit paragraaf 4.1. De beheerkosten zijn de kapitaallasten op basis van een standaard afschrijftermijn, vastgestelde belastingen en verzekeringen, naar rato van verbruik gas/water/licht en de doorbelasting van de kostenplaats. De onderhoudskosten zijn gesplitst in A, B en C, waarbij A de werkzaamheden aan het veld omvatten, B de werkzaamheden aan de omliggende 'hardware' en C de werkzaamheden aan gebouwen. Renovatiekosten zijn voor alle velden gelijk en dit bedrag wordt jaarlijks gestort in een fonds van renovatie en vervanging. Zie voor de toerekening van de bedragen tabel 4.1. Voor de onderhoudskosten C zijn de verenigingen verantwoordelijk.

Tabel 4.1 Raming jaarlijkse gemeentelijke kosten natuurgrasveld

	Gemeente
Beheer (vast)	variabel
Onderhoudskosten	
A) Maaien, bezanden, rollen, etc.	€ 3.298
B) Ballenvangers, afrastering, etc.	€ 2.700
C) Onderhoud gebouwen	verenigingen
Totale onderhoudskosten	€ 6.000
Renovatie/vervanging (gestort in fonds)	€ 2.500
Totale instandhoudingskosten per veld	€ 8.500

Onderhoudskosten A betreft de aanneemsom per veld die de gemeente is overeengekomen met de cultuurtechnisch aannemer. Dit contract loopt door tot en met 2018. Onderhoudskosten B en renovatie/vervanging zijn overgenomen uit de gemeentelijke begrotingen. De gegevens zijn toegelicht in een gesprek met de gemeente en de FVGL.

Voor een natuurgrasveld zijn de jaarlijkse instandhoudingskosten 8.498 euro. Daarbij moeten de verzekeringen en GWL, en eventueel nog de doorbelasting kostenplaats aan toegevoegd worden. Op basis van deze rapportage en de berekeningen zijn de toerekening van die kosten onderdeel van discussie tussen gemeente en verenigingen.

4.1.2 Situatie FVGL

De gemeente heeft met de FVGL afgesproken dat de FVGL tegen betaling zorg draagt voor de onderhoudstaken A en B bij de drie verenigingen NLC '03, Maaskantse Boys en OVC zoals beschreven in 4.1. Daarnaast betaalt de gemeente de kosten van beheer en renovatie.

Jaarlijks ontvangt FVGL ca. 65.000 euro om te voldoen aan onderhoudstaken A en B. De afspraken zijn op basis van een prestatiebestek. Dit wil zeggen dat er geen vereisten zijn met betrekking tot het verrichte onderhoud zolang voldaan wordt aan de vooraf vastgestelde kwaliteitseisen. Kwaliteitseisen waar ook de gemeente op de 'eigen' velden aan moet voldoen. De beheerkosten en renovatiekosten van de velden in de voormalige gemeente Lith liggen bij de gemeente. Het onderhoud van de gebouwen is net als in de rest van de gemeente Oss voor rekening van de verenigingen zelf, desalniettemin ondersteunt de FVGL indien mogelijk de aangesloten verenigingen met deze werkzaamheden. De eventuele vervanging van kleedaccommodaties is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor de toerekening van de bijbehorende bedragen zie tabel 4.2.

Tabel 4.2 Vergelijking jaarlijkse kosten velden onder hoede van FVGL en gemeente Oss

	Kosten per veld	
	FVGL	gemeente Oss
Cultuurtechnisch onderhoud velden (A) (Maaien, rollen, bemesten, slepen, zaaien, bezanden, drainage doorspuiten etc.)	€ 3.339	€ 3.298
Onderhoud inrichtingen sportpark (B) (Hekwerk, doelen, inrichtingsmaterialen, terrein- en trainingsveldverlichting, verhardingen, beplanting, automatische beregening etc.)	€ 1.700	€ 2.700
Secundaire doeleinden* (oa onderhoud C)	variabel	€ 0
Totaal per veld	€ 5.039	€ 5.998
+ Afdracht aan fonds renovatie en reservering	€ 2.500	€ 2.500

* FVGL geeft in een gesprek aan dat wanneer er geld over is, de aangesloten verenigingen incidenteel ondersteund worden in de onderhoud van hun gebouwen of dat er in sommige gevallen geld is voor opleiden van kader.

Nb. Kanttekening bij de lagere kosten die FVGL maakt is dat deze bedragen zijn gebaseerd op 2 jaren onderhoud op relatief nieuwe sportparken.

4.2 Gevolgen privatisering

Bij de vergelijking van geprivatiseerd onderhoud wordt in dit onderzoek niet gekeken naar de beheerkosten en de renovatiekosten. Deze kosten zijn voor alle velden - zowel de velden onder hoede van FVGL als die van de gemeente - voor rekening van de gemeente.

Met betrekking tot de onderhoudskosten van het veld ontlopen de FVGL en de gemeente elkaar nauwelijks. Beide zijn ze ongeveer 3.300 euro kwijt aan onder meer rollen, bemesten en maaien. De FVGL voert hiervoor wel enkele extra werkzaamheden uit. Op het gebied van de inrichting van een sportpark is wel een groot verschil te zien tussen de kosten die de FVGL maakt en die de gemeente maakt. Het verschil van 1.000 euro per veld is aanzienlijk te noemen. Als gevolg van deze constatering bespreken gemeente en federatie wat ze van elkaar kunnen leren op dit gebied en in hoeverre dit voor andere velden in de gemeente dezelfde besparing kan opleveren. De ondersteuning aan de verenigingen (opleiding kader, onderhoud gebouwen) wordt beschreven als secundair. De federatie hoeft dit niet te doen omdat het niet in het contract met de gemeente staat, maar ze betekent graag wat voor de aangesloten verenigingen.

4.3 Conclusie

Overdracht van het veldonderhoud in de gemeente Lith heeft nauwelijks kostenbesparing tot gevolg gehad. Wel is er een groot verschil per veld als het gaat om inrichting van het sportpark. Op deze post geeft FVGL ongeveer 1.000 euro per veld minder uit. Door te kiezen voor het model van de FVGL zijn er reële mogelijkheden om het onderhoud zo'n 10 á 15 procent goedkoper uit te voeren. Bovendien geven de aangesloten verenigingen aan dat de werkwijze van de FVGL voor hen wel een heel belangrijk voordeel biedt; namelijk de flexibiliteit van inzet arbeid en materieel.

Het aanpassen van de afdrachten van 2.500 euro per veld aan het fonds voor renovatie / vervanging zou wellicht een besparing kunnen opleveren. Een andere optie is het verlengen van de afschrijftermijn (zoals eerder beschreven in 2.5). Echter, beide opties zullen op korte tot middellange termijn leiden tot kwaliteitsverlies van de voorzieningen. Daarbij zijn (groot)

onderhoud en vervanging/renovatie communicerende vaten. Wanneer de uitgaven aan onderhoud teruglopen zullen de uitgaven aan vervanging en renovatie op termijn hoger worden.

5. Behoefteprognose en verzorgingsgebieden voetbal in Oss

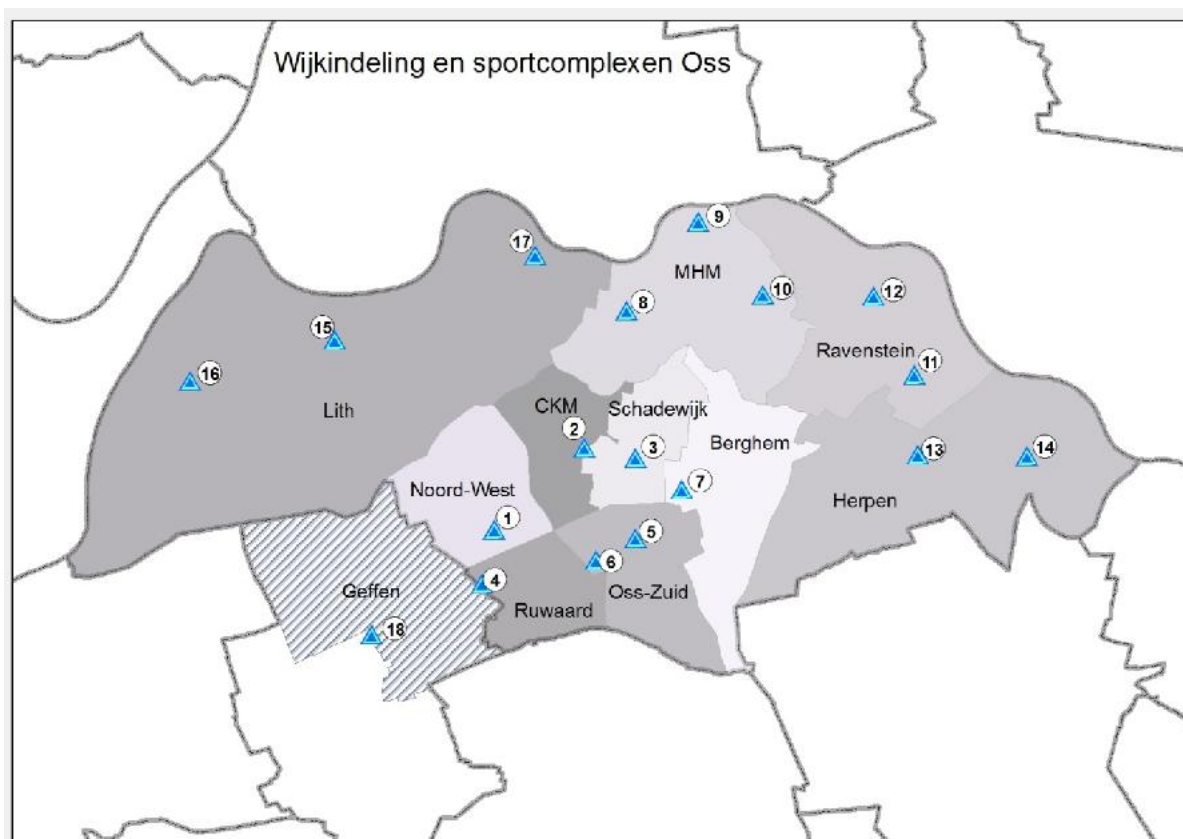
Dit hoofdstuk beschrijft twee aspecten die van belang zijn voor de bezuinigingstaakstelling van de gemeente, te weten de prognose van het aantal benodigde voetbalvelden in de toekomst (2020 en 2030) en de huidige verzorgingsgebieden van de voetbalverenigingen. De behoefteprognose is van belang om inzicht te hebben in mogelijkheden om eventueel voetbalvelden af te stoten of om verenigingen ‘te verhuizen’ naar andere sportparken. De verzorgingsgebieden geven daarbij inzicht in de huidige aantrekkingskracht van de voetbalverenigingen en daarmee in de wenselijkheid van het verhuizen van verenigingen.

5.1 Behoefteprognose

Om een zuiver beeld te geven van de toekomstige behoefte aan voetbalvelden voeren we de prognoses uit op een zo klein mogelijk schaalniveau. Dit houdt in dat we niet de bevolkingsprognose van de gemeente als geheel als basis nemen, maar specifiek kijken naar bevolkingsprognoses die behoren bij de verzorgingsgebieden van de betreffende voetbalverenigingen. We maken daarbij gebruik van de wijkindeling die de gemeente Oss zelf hanteert en waarvan bevolkingsprognoses beschikbaar zijn.

Onderstaande figuur (5.1) toont de gebruikte wijkindeling met de locatie van de sportcomplexen. De nummers bij de sportcomplexen verwijzen naar tabel 5.1 waarin per sportcomplex de spelende vereniging is opgenomen. Door de herindeling van gemeente Maasdonk behoort Geffen met voetbalvereniging V.V. Nooit Gedacht vanaf 2015 ook tot de gemeente Oss.

Figuur 5.1 Wijkindeling en sportcomplexen Oss

Tabel 5.1 Overzicht sportcomplexen en voetbalverenigingen

Nr.	Sportcomplex	Voetbalvereniging	Wijk
1	Sportcomplex Amstelhoef	R.K.S.V. Margriet	Noord-West
2	Sportpark Rusheuvel	S.v. OSS'20 en RKSv DESO	Centrum, Krinkelhoek, Mettegeupel
3	Sportcomplex de Neervelden	F.C. Schadewijk	Schadewijk
4	Sportcomplex Bergsche Hoeve	S.V. Ruwaard	Ruwaard
5	Sportcomplex De Rooyen	R.K.S.V. CITO	Oss-Zuid
6	Sportcomplex Hescheweg	S.V. TOP	Oss-Zuid
7	Sportcomplex De Koppelsteeg	Bergthem Sport	Bergthem
8	Sportcomplex De Hulleheuf	V.V. Macharen	Megen, Haren, Macharen
9	Sportcomplex Den Heuvel	R.K.S.V. Ulysses	Megen, Haren, Macharen
10	Sportcomplex Elzenbos	S.B.V. Haren	Megen, Haren, Macharen
11	Sportcomplex Den Ong	V.V. Ravenstein	Ravenstein
12	Sportcomplex Demen	S.D.D.L	Ravenstein
13	Sportcomplex Wilgendaal	V.V. Herpinia	Herpen
14	Sportcomplex Kerkstraat Overlangel	O.K.S.V.	Herpen
15	Sportcomplex De Akkeren	N.L.C. '03	Lith
16	Sportcomplex De Liesdaal	Maaskantse Boys	Lith
17	Sportcomplex De Rijsbos	O.V.C. '63	Lith
18	Sportpark De Bieskamp	V.V. Nooit Gedacht	Geffen

5.1.1 Onderzoeksmethode

De behoefteprognose voor de gemeente Oss is uitgevoerd voor de periode 2020-2030. De gehanteerde analysemethode gaat zoveel mogelijk uit van harde gegevens. Dat wil zeggen, dat de berekeningen worden gemaakt aan de hand van duidelijk te kwantificeren gegevens zoals teamaantallen, bevolkingsprognoses en planningsnormen. De behoefteprognose voeren we uit op basis van verwachte demografische ontwikkelingen (paragraaf 5.1.2) en de historische ontwikkeling van voetbal in de gemeente Oss (paragraaf 5.1.3).

Methode bevolkingsprognose

Deze methode gaat uit van de teamaantallen van het seizoen 2013-2014, waarbij voor S.V. OSS'20 wel al rekening is gehouden met drie extra seniorenteams die vanaf 2014-2015 gaan spelen (twee heren- en één damesteam). Voor de prognoses voor 2020 en 2030 is gebruikgemaakt van de bevolkingsprognose van de gemeente Oss (<http://www.ossstat.buurtmonitor.nl>)². Deze bevolkingsprognose is per wijk beschikbaar en daarom ook op wijkniveau toegepast. Dit betekent dat voor elke vereniging is gekeken uit welke wijk de huidige leden komen en het bijbehorende groei/krimpprocentage is gebruikt voor de doorrekening van het aantal teams in 2020 en 2030 (zie bijlage tabel B.1). De totale bevolking

² Voor Geffen is gebruikgemaakt van de bevolkingsprognose per gemeente van het CBS

in Oss zal in omvang afnemen, maar per leeftijdscategorie en per wijk zijn hierin wel verschillen te zien. Aan de hand van het verwachte aantal teams is via berekening van het aantal SWE-teams³ en via de planningsnormen van KIWA/NOC*NSF (zie bijlage 1) berekend hoeveel velden er nodig zijn in 2020 en 2030. Het aantal berekende velden is vervolgens afgezet tegen het huidige aantal velden.

Methode trendexploitatie

De trendexploitatiemethode maakt gebruik van de historische teamaantallen van 2005 tot en met 2013. Op basis van een overzicht van de teamaantallen is per jaargang de behoefte aan velden berekend. De ontwikkeling in de behoefte aan wedstrijd- en trainingsvelden uit deze jaargangen is middels trendexploitatie doorgetrokken tot 2030.

Gegevensverzameling

De verenigingen hebben gegevens geleverd over het aantal sportvelden en het soort ondergrond (natuurgras/kunstgras). Tevens hebben zij het aantal teams per competitiecategorie aangegeven. Deze uitgangsgedaten zijn terug te vinden in bijlage B.2

5.1.2 Behoefteprognose op basis van demografische ontwikkelingen

Onderstaande tabel (5.2) geeft het theoretische tekort of overschot van voetbalvelden aan voor de huidige situatie (seizoen 2013-2014). Het gaat hier om behoefte aan wedstrijd- en trainingsvelden⁴. Er is in de gehele gemeente Oss (inclusief Geffen) een overschot van acht velden (inclusief twee vrijgespeelde velden van V.V. Macharen), maar op sportpark Rusheuvel (S.V. OSS'20) en in Geffen is momenteel een tekort aan voetbalvelden. In de dorpen van de voormalige gemeente Lith, in MHM (Megen, Haren, Macharen) en in mindere mate Oss-Zuid zijn de overschotten met respectievelijk vijf, drie en twee velden het grootst. In 2020 en 2030 loopt het overschot van acht velden voor de gehele gemeente verder op naar elf en dertien velden. De tekorten op Rusheuvel zijn in 2030 verdwenen, alleen in Geffen blijft een (klein) tekort van één veld bestaan. Op veel andere parken ontstaan in 2030 overschotten van één of twee velden. De figuren 5.2 t/m 5.4 geven de situatie in kaartvorm weer.

Voor de verenigingen met kunstgrasvelden is het van belang om de berekende overschotten nader te analyseren en te vertalen naar de praktijk, omdat deze als wedstrijd- en als trainingsveld meetellen in de berekening. In tabel 5.3 zijn de resultaten van deze analyse opgenomen, waaruit blijkt dat het overschot van S.V. Top van drie velden (in 2030) in de praktijk neerkomt op een overschot van één kunstgrasveld.

³ Seniorwedstrijdequivalent-teams, zie bijlage 1

⁴ In de berekening zijn kunstgrasvelden gelijkgesteld aan twee grasvelden: één wedstrijdveld en één trainingsveld.

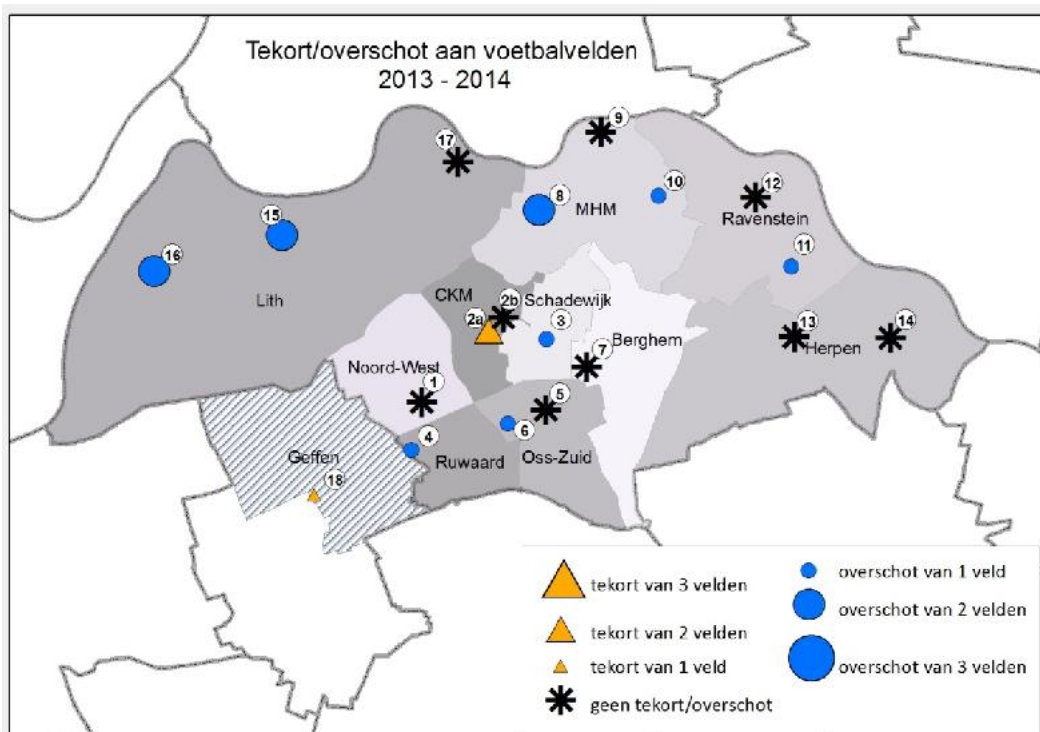
Tabel 5.2 Behoefteprognose voetbalvelden 2020 en 2030 o.b.v. demografische ontwikkelingen

wijk	sportcomplex	voetbalvereniging	Aanbod	Tekort/overschot		
				2013	2020	2030
Noord-West	Sportcomplex Amstelhoef	R.K.S.V. Margriet	6,0	-	1,0	1,0
	Totaal		6,0	-	1,0	1,0
CKM	Sportpark Rusheuvel	S.v. OSS'20	6,0	2,0-	1,0-	-
	Sportpark Rusheuvel	RKSV DESO	2,0	-	-	-
	Totaal		8,0	2,0-	1,0-	-
Schadewijk	Sportcomplex de Neervelden	F.C. Schadewijk	3,0	1,0	1,0	1,0
	Totaal		3,0	1,0	1,0	1,0
Ruwaard	Sportcomplex Bergsche Hoeve	S.V. Ruwaard	4,0	1,0	1,0	1,0
	Totaal		4,0	1,0	1,0	1,0
Oss-Zuid	Sportcomplex De Rooyen	R.K.S.V. CITO	2,0	-	-	-
	Sportcomplex Hescheweg	S.V. TOP	6,0 ^A	1,0	2,0	3,0
	Totaal		8,0	1,0	2,0	3,0
Berghem	Sportcomplex De Koppelsteeg	Berghem Sport	6,0	-	-	-
	Totaal		6,0	-	-	-
MHM	Sportcomplex de Hulleheuf	V.V. Macharen	2,0	2,0	2,0	2,0
	Sportcomplex Den Heuvel	R.K.S.V. Ulysses	2,0	-	-	-
	Sportcomplex Elzenbos	S.B.V. Haren	3,0	1,0	1,0	1,0
	Totaal		7,0	3,0	3,0	3,0
Ravenstein	Sportcomplex Den Ong	V.V. Ravenstein	3,0	1,0	1,0	1,0
	Sportcomplex Demen	S.D.D.L	2,0	-	-	-
	Totaal		5,0	1,0	1,0	1,0
Herpen	Sportcomplex Wilgendaal	V.V. Herpinia	3,0	-	-	-
	Sportcomplex Kerkstraat Overlangel	O.K.S.V.	2,0	-	-	-
	Totaal		5,0	-	-	-
Lith	Sportcomplex De Akkeren	N.L.C. '03	5,0	2,0	2,0	2,0
	Sportcomplex De Liesdaal	Maaskantse Boys	4,0	2,0	2,0	2,0
	Sportcomplex De Rijsbos	O.V.C. '63 ^B	2,0	-	-	-
	Totaal		11,0	4,0	4,0	4,0
Geffen	Sportpark De Bieskamp	V.V. Nooit Gedacht	4,0	1,0-	1,0-	1,0-
	Totaal		4,0	1,0-	1,0-	1,0-
Totaal Oss (inclusief Geffen)			67,0	8,0	11,0	13,0

A Het gaat hier om drie kunstgrasvelden met een aanbod van drie wedstrijd velden en drie trainingsvelden. Het overschot van drie velden bestaat uit twee trainingsvelden en één wedstrijd veld en daarmee dus één kunstgrasveld.

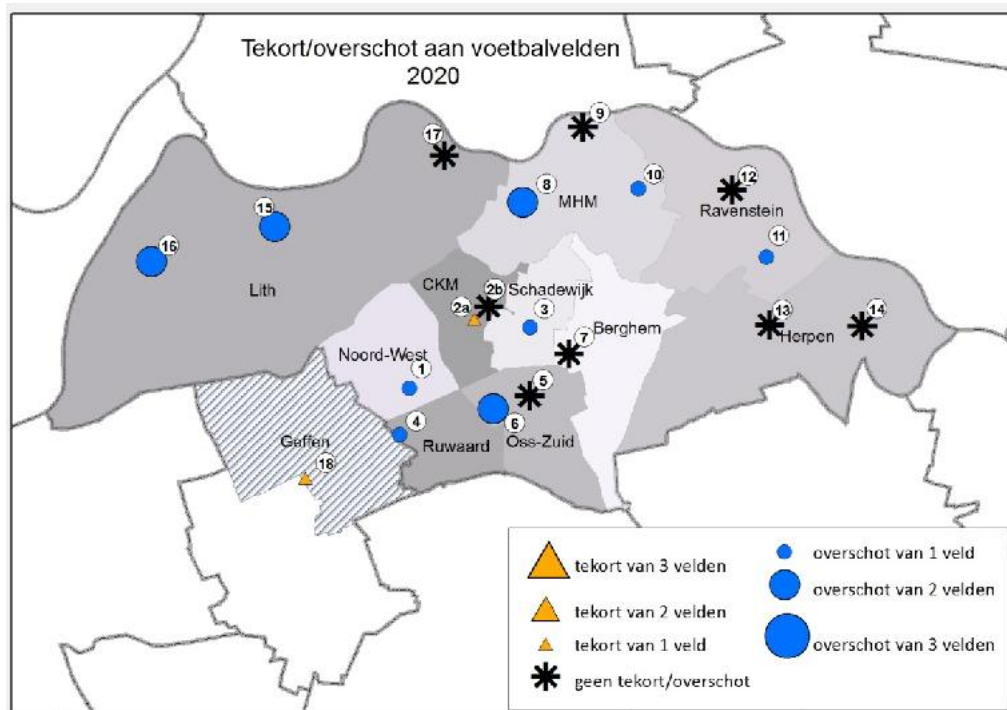
B In de behoeftebepaling is geen rekening gehouden met de korfballers die ook gebruikmaken van de velden. Uitgaande van de voetbalbehoefte, zal er tot 2030 geen tekort of overschot optreden.

Figuur 5.2 Tekorten en overschotten aan voetbalvelden 2013-2014

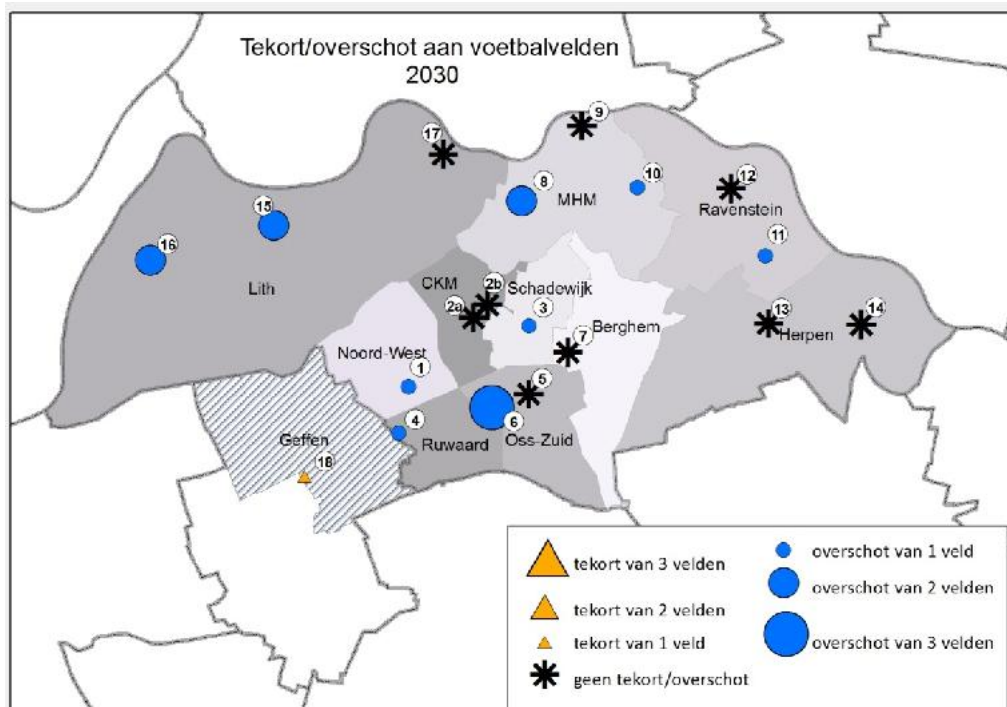
1= R.K.S.V. Margriet, 2a = S.V. OSS'20, 2b = R.K.S.V. DESO, 3 = F.C. Schadewijk, 4 = S.V. Ruwaard, 5 = R.K.S.V. CITO, 6 = S.V. TOP, 7 = Berghem Sport, 8 = V.V. Macharen, 9 = R.K.S.V. Ulysses, 10 = S.B.V. Haren, 11 = V.V. Ravenstein, 12 = S.D.D.L., 13 = V.V. Herpinia, 14 = O.K.S.V., 15 = N.L.C.'03, 16 = Maaskantse Boys, 17 = O.V.C.'63, 18 = V.V. Nooit Gedacht

Figuur 5.3 Tekorten en overschotten aan voetbalvelden 2020

1= R.K.S.V. Margriet, 2a = S.V. OSS'20, 2b = R.K.S.V. DESO, 3 = F.C. Schadewijk, 4 = S.V. Ruwaard, 5 = R.K.S.V. CITO, 6 = S.V. TOP, 7 = Berghem Sport, 8 = V.V. Macharen, 9 = R.K.S.V. Ulysses, 10 = S.B.V. Haren, 11 = V.V. Ravenstein, 12 = S.D.D.L., 13 = V.V. Herpinia, 14 = O.K.S.V., 15 = N.L.C.'03, 16 = Maaskantse Boys, 17 = O.V.C.'63, 18 = V.V. Nooit Gedacht

Figuur 5.4 Tekorten en overschotten aan voetbalvelden 2030

1= R.K.S.V. Margriet, 2a = S.V. OSS'20, 2b = R.K.S.V. DESO, 3 = F.C. Schadewijk, 4 = S.V. Ruwaard, 5 = R.K.S.V. CITO, 6 = S.V. TOP, 7 = Berghem Sport, 8 = V.V. Macharen, 9 = R.K.S.V. Ulysses, 10 = S.B.V. Haren, 11 = V.V. Ravenstein, 12 = S.D.D.L., 13 = V.V. Herpinia, 14 = O.K.S.V., 15 = N.L.C.'03, 16 = Maaskantse Boys, 17 = O.V.C.'63, 18 = V.V. Nooit Gedacht

Behoefteprognose vertaald naar de praktijk

De weergegeven overschotten en tekorten betreffen wedstrijd- en trainingsvelden. Omdat kunstgrasvelden in de behoefteberekening meetellen als één wedstrijd- en één trainingsveld is het van belang om met name bij kunstgrasvelden te bekijken of het overschot/tekort in de wedstrijd- of juist de trainingsvelden ligt. Een overschot van één trainingsveld betekent dan namelijk niet dat er daadwerkelijk een veld over is, omdat het kunstgrasveld wel voor de wedstrijden nodig is. Tabel 5.3 geeft daarom van de velden die ‘over’ of ‘tekort’ zijn het type veld (wedstrijd/training) aan met daarbij in de laatste kolom de betekenis daarvan voor de praktijk.

Tabel 5.3 Type velden die over of tekort zijn (alleen voor de verenigingen waar een tekort of overschot is)

Type	Aantal velden overschot/tekort	Aantal wedstrijdvelden	Aantal trainingsvelden	Praktijk
R.K.S.V. Margriet				
2014	0	0	0	0
2020	1	1	0	1
2030	1	1	0	1
S.V. Oss'20				
2014	-2	-1	-1	-1 (kg)
2020	-1	-1	0	-1 (g)
2030	0	0	0	0
F.C. Schadewijk				
2014	1	1	0	1
2020	1	1	0	1
2030	1	1	0	1
S.V. Ruwaard				
2014	1	1	0	1
2020	1	1	0	1
2030	1	1	0	1
S.V. Top				
2014	1	0	1	0
2020	2	0	2	0
2030	3	1	2	1 (kg)
V.V. Macharen				
2014	2	1	1	2
2020	2	1	1	2
2030	2	1	1	2
S.B.V. Haren				
2014	1	1	0	1
2020	1	1	0	1
2030	1	1	0	1
V.V. Ravenstein				
2014	1	1	0	1
2020	1	1	0	1
2030	1	1	0	1

Tabel 5.3 (vervolg) Type velden die over of tekort zijn (alleen voor de verenigingen waar een tekort of overschot is)

NLC'03				
2014	2	1	1	2
2020	2	1	1	2
2030	2	1	1	2
Maaskantse Boys				
2014	2	1	1	2
2020	2	1	1	2
2030	2	1	1	2
V.V. Nooit Gedacht				
2014	-1	0	-1	0 ⁵
2020	-1	0	-1	0
2030	-1	0	-1	0
Totaal 2030	13	9	4	11 gras, 1 kunstgras

5.1.3 Behoefteprognose o.b.v. historische ontwikkeling teamaantallen

De behoefteprognose op basis van de historische ontwikkeling van de teamaantallen laat een vergelijkbaar, maar iets ‘milder’ beeld zien dan die op basis van de demografische ontwikkelingen. In 2020 zal het huidige overschot van acht velden teruglopen tot zeven velden (inclusief twee velden op de Hulleheuf), waarna dit in 2030 nog verder afneemt tot een overschot van zes velden. In deze analyse is geen trend bepaald voor V.V. Nooit Gedacht, omdat er geen historische gegevens bekend zijn. Er is daarom van uitgegaan dat de behoefte aan velden tot 2030 constant blijft.

Het aantal SWE-teams per vereniging varieert voor de meeste verenigingen iets tussen 2005 en 2013, maar de behoefte aan velden blijft gelijk. Berghem Sport laat echter een flinke toename van het aantal teams zien, en deze vereniging is dan ook (als enige) verantwoordelijk voor de afname van het veldoverschot in 2030. Er wordt dan wel van uitgegaan dat Berghem Sport de extra teams op de huidige velden (eventueel op een ander sportpark) kan faciliteren.

5.1.4 Behoefteprognose o.b.v. demografie en ontwikkeling teamaantallen

Op basis van de bevolkingsprognoses krijgen alle verenigingen te maken met teruglopende ledenaantallen en daarmee teruglopende teamaantallen. Dit heeft tot gevolg dat het huidige overschot van acht velden op gaat lopen tot elf en dertien velden in 2020 respectievelijk 2030. Op basis van de ontwikkeling van teamaantallen laat Berghem Sport een sterke groei zien en is bij andere verenigingen weinig tot geen (positieve of negatieve) ontwikkeling te zien. Op

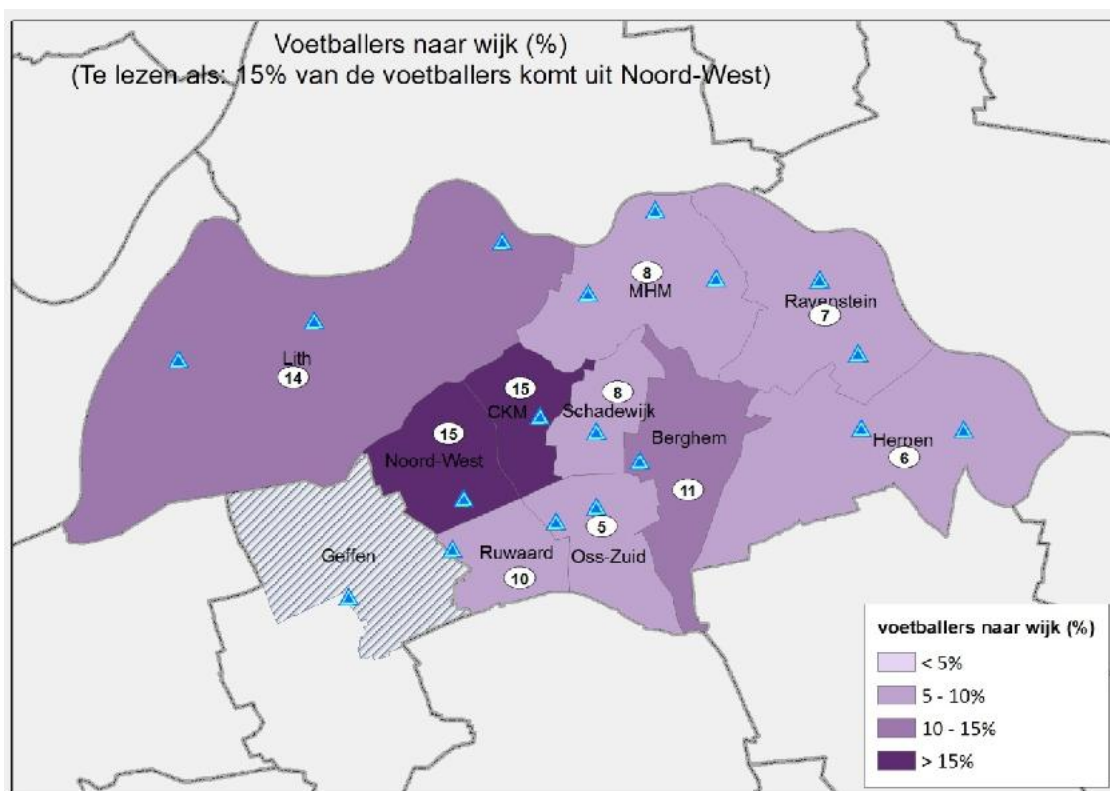
⁵ Het tekort voor V.V. Nooit Gedacht is zo klein, dat ervan uitgegaan wordt dat dit wordt opgelost door intensievere bespeling van de bestaande velden.

sportcomplex De Koppelsteeg, waar Berghem Sport speelt, is binnen de bandbreedte van de normen (gebruikt voor de behoefteprognose) nog ruimte voor Berghem Sport om meer leden te bedienen. De resultaten van de behoefteprognose op basis van de demografische ontwikkeling hoeven hiervoor dus niet aangepast te worden. Ook voor de overige verenigingen gaan we ervan uit dat de bevolkingsprognose leidend is in de toekomstige behoefte aan voetbalvelden.

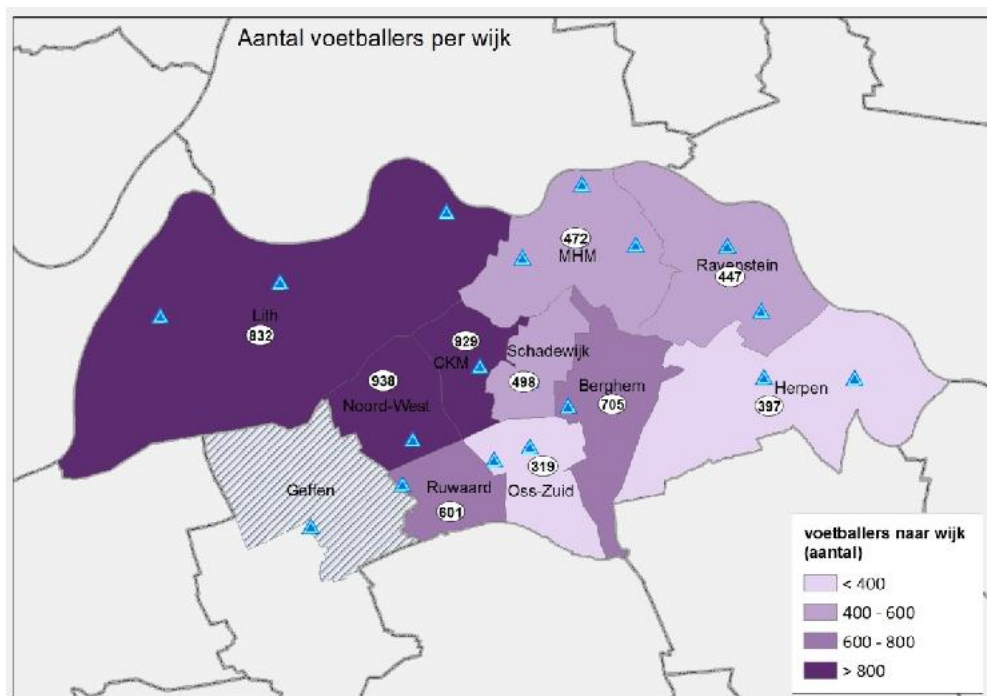
5.2 Ruimtelijke analyse leden en verenigingen

Op basis van de postcodes van de leden van de voetbalverenigingen zijn twee verschillende analyses uitgevoerd: bepaling verzorgingsgebieden (paragraaf 5.2.1) en bepaling (gemiddelde) reisafstand tot de vereniging (5.2.2). Figuur 5.5 geeft allereerst een overzicht van de verdeling van voetballers over de gemeente Oss. Kijken we naar de absolute aantallen voetballers, dan geeft figuur 5.6 het resultaat weer.

Figuur 5.5 Verdeling voetballers over de wijken (percentage; Oss = 100% excl. Geffen)

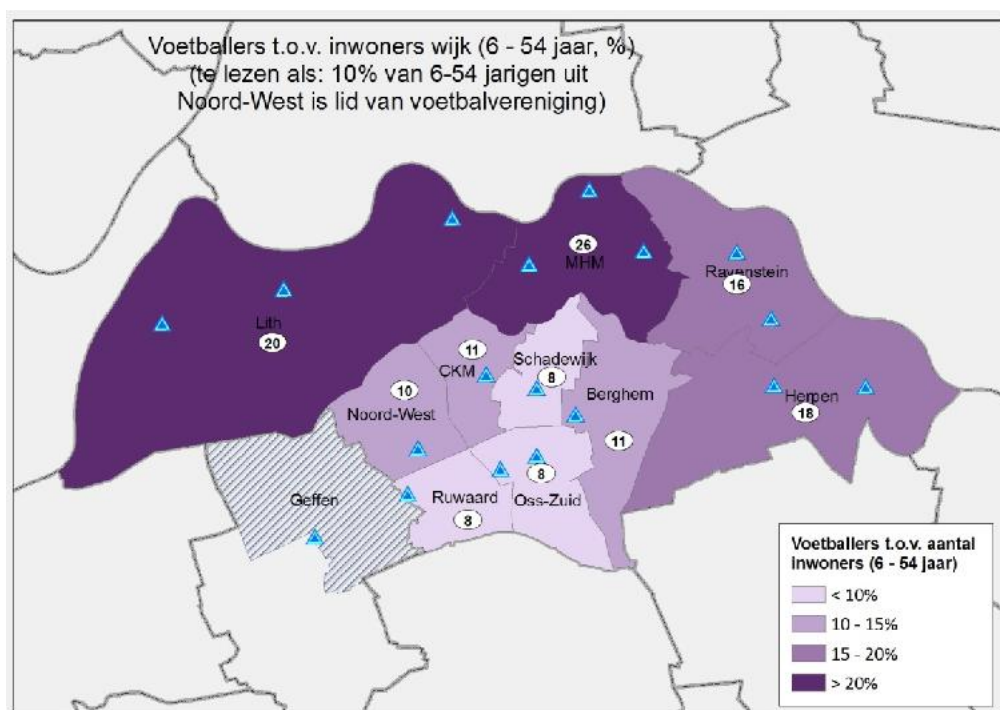

Figuur 5.6 Verdeling voetballers over de wijken (aantal, Oss excl. Geffen = 6.138)

Wanneer we vervolgens kijken naar de verhouding tussen het aantal voetballers per wijk en het aantal inwoners (6 – 54 jaar) dan blijkt de deelname per wijk uiteen te lopen van 8 tot 26 procent (figuur 5.7).

Figuur 5.7 Percentage voetballers ten opzichte van aantal inwoners per wijk

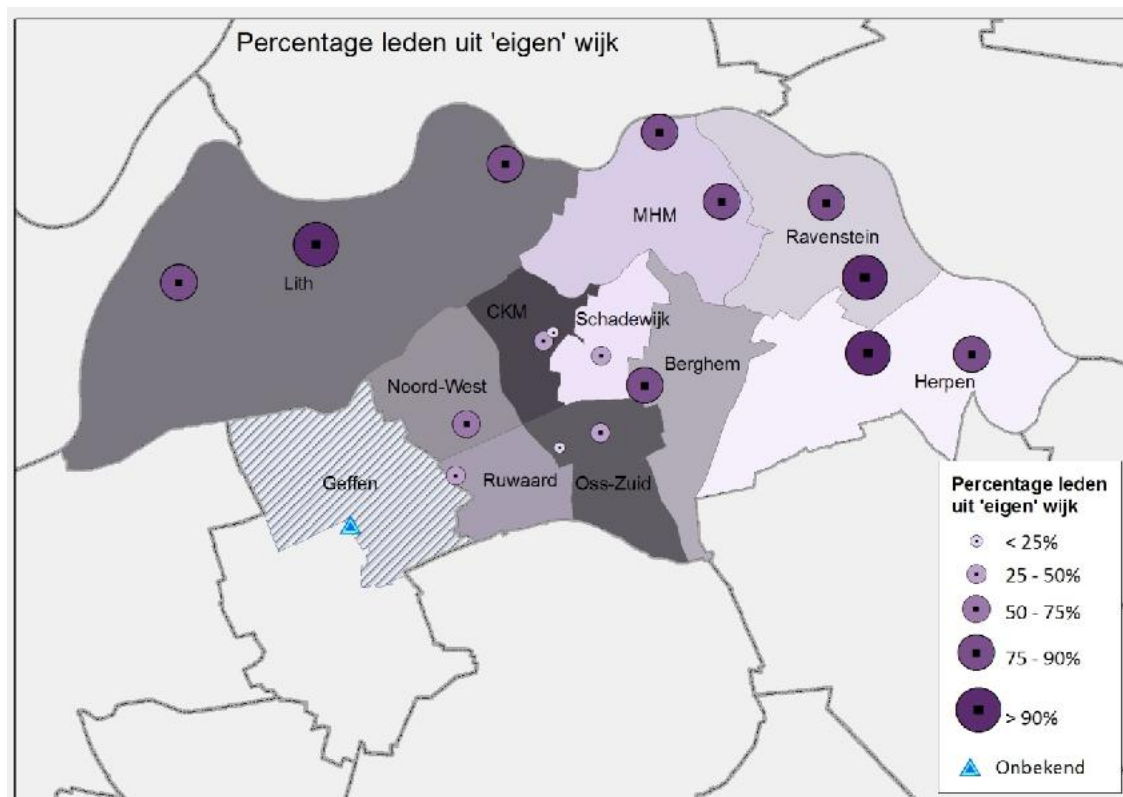
5.2.1 Verzorgingsgebieden

De verzorgingsgebieden van de verenigingen staan weergegeven in tabel 5.4. Per vereniging is het percentage van de leden weergegeven dat in een bepaalde wijk woont. Het percentage voetballers uit de ‘eigen’ wijk (= wijk waar de vereniging speelt) is met groen aangegeven. Het valt op dat meer dan negentig procent van de leden van Herpinia, NLC’03, Ravenstein en Ulysses uit de eigen wijk komen, terwijl van DESO en SV TOP nog geen kwart van de leden uit de eigen wijk komt. Figuur 5.8 toont voor elke vereniging het percentage leden uit de eigen wijk.

Tabel 5.4 Verzorgingsgebieden per vereniging (% leden uit betreffende wijk)

Club	Bergheim	CKM	Herpen	Lith	MHM	Noord-West	Oss-Zuid	Ruwaard	Schadewijk	Ravenstein	Extern
Ravenstein	-	-	4	-	-	-	-	-	-	93	2
NLC03	1	1	-	92	-	3	1	-	-	-	2
Herpinia	2	-	91	-	-	-	-	-	-	2	4
Ulysses	2	2	-	1	90	2	-	-	1	-	2
Bergheim Sport	88	2	-	-	-	2	2	-	5	-	1
SDDL	2	-	-	1	1	1	-	-	-	88	3
Maaskantse Boys	-	2	-	87	-	1	1	-	2	-	5
OVC63	1	2	-	86	3	3	1	1	2	1	2
OKSV	1	1	85	-	1	-	1	-	1	4	7
SBV Haren	9	2	1	-	77	1	-	1	2	4	1
RKSV Margriet	1	12	-	1	1	55	4	18	5	-	3
Oss20	2	50	-	1	1	19	2	3	20	-	1
Ruwaard	3	13	-	-	-	15	5	49	6	-	8
Schadewijk	7	26	-	1	1	13	6	9	35	-	2
CITO	5	15	-	1	-	13	30	11	18	-	6
SV Top	2	15	-	-	1	12	23	28	6	1	11
DESO	5	21	-	1	1	18	4	15	23	-	12

Figuur 5.8 Percentage leden uit 'eigen' wijk

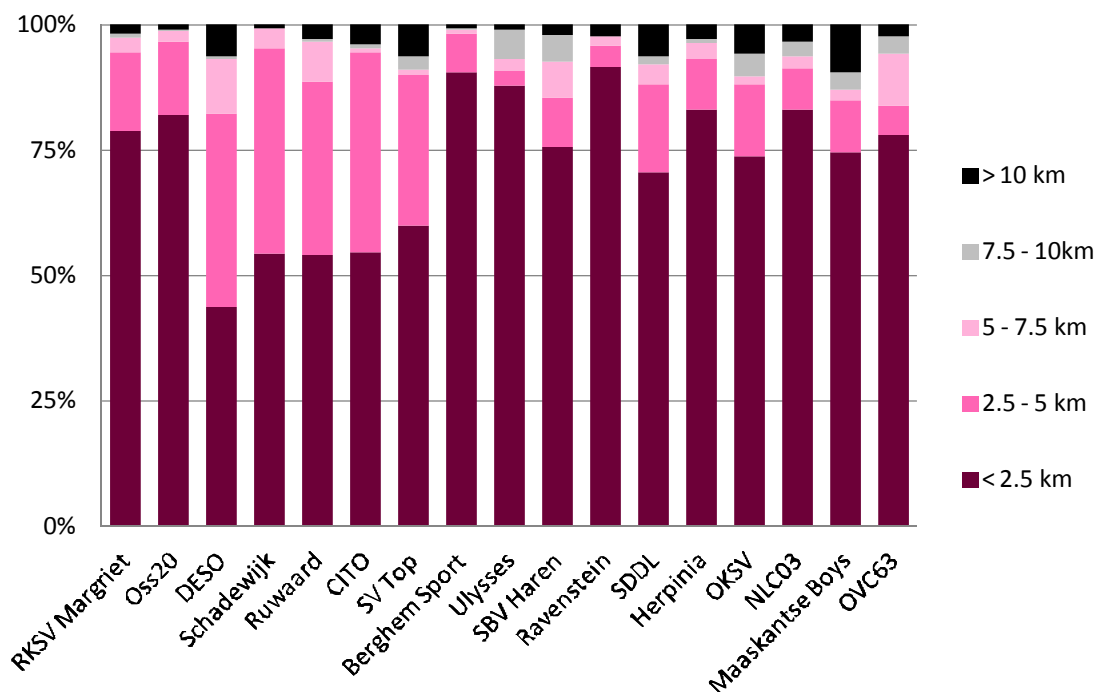
5.2.2 Reisafstand

Samenhangend met de verzorgingsgebieden is ook de (gemiddelde) afstand van de leden tot de vereniging bepaald. Omdat de gemiddelde afstand sterk wordt beïnvloed door de enkele leden die van buiten de gemeente komen, is de gemiddelde afstand opgenomen voor de leden die maximaal vijftien kilometer moeten reizen. In onderstaande tabel 5.5 is deze gemiddelde afstand per vereniging opgenomen. In de tweede kolom is voor de volledigheid ook de gemiddelde afstand voor alle leden opgenomen. De gemiddelde reisafstand varieert tussen ruim 1375 meter (V.V. Herpinia) en ruim 3200 meter (DESO). Voor alle voetballers is de gemiddelde afstand 2017 meter (niet in tabel). Naast de gemiddelde afstand is ook gekeken naar de spreiding van de reisafstanden. Figuur 4.9 laat deze spreiding in grafiekvorm zien, door weer te geven welk percentage van de leden maximaal 2,5, 5, 7,5, 10 of meer dan 10 kilometer moet reizen.

Tabel 5.5 Gemiddelde afstand tot voetbalvereniging (m)

	Gemiddelde afstand tot voetbalvereniging, maximaal 15 km reisafstand (m)	Gemiddelde afstand tot voetbalvereniging, alle leden (m)
Herpinia	1.379	2.158
Ravenstein	1.397	1.467
Ulysses	1.514	1.645
Berghem Sport	1.634	2.105
RKSV Margriet	1.881	2.287
Oss20	1.892	2.044
OKSV	1.908	2.395
NLC03	1.939	2.192
OVC63	2.249	3.395
SV Top	2.311	3.934
Maaskantse Boys	2.342	3.368
SBV Haren	2.380	2.496
SDDL	2.398	3.337
Schadewijk	2.403	2.534
Ruwaard	2.576	3.054
CITO	2.580	3.095
DESO	3.234	4.311

Figuur 5.9 Reisafstand tot voetbalvereniging, percentage van de leden met bepaalde reisafstand

5.2.3 Betekenis resultaten ruimtelijke analyse

Uit de ruimtelijke analyse van de verzorgingsgebieden en de reisafstanden blijkt dat de leden van de verenigingen Herpinia, Ravenstein en Ulysses de kortste afstand hoeven te overbruggen naar hun voetbalclub. Dat blijkt ook uit de verzorgingsgebieden van deze verenigingen, want meer dan negentig procent komt uit de ‘eigen’ wijk (die overigens wel groot is voor deze verenigingen). Het blijkt dat deze verenigingen sterk geworteld zijn in de eigen wijk en daarom is het niet direct wenselijk om deze verenigingen te verhuizen naar een andere accommodatie. De leden van de verenigingen DESO, CITO en Ruwaard reizen het verste naar hun sportaccommodatie en deze verenigingen hebben daarmee een relatief groot verzorgingsgebied. Verplaatsing van deze verenigingen naar een andere accommodatie is daarom voor deze verenigingen eerder denkbaar.

5.3 Conclusie

Op basis van de huidige situatie, de verwachte demografische ontwikkelingen tot 2030 en de ontwikkeling van de historische teamaantallen, loopt het veldoverschot in de gemeente Oss op van acht velden in de huidige situatie tot dertien velden in 2030. Het betreft hier zowel wedstrijd- als trainingsvelden. Rekening houdend met kunstgrasvelden, die zowel als trainings- en als wedstrijdveld meetellen, betekent dit een overschot van elf natuurgrasvelden en één kunstgrasveld in 2030. De overschotten zijn vooral te vinden in de kernen buiten de stad Oss en op sportpark Hescheweg (S.V. Top). Op sportpark Rusheuvel (S.V. Oss'20) is in de huidige situatie nog een tekort aan een wedstrijd- en een trainingsveld. Door de dalende bevolkingsaantallen is van dit tekort in 2030 echter geen sprake meer. Het ligt dan ook niet voor de hand om te investeren in extra velden, maar oplossingen te zoeken in het intensiever gebruiken van de huidige velden of gebruik te maken van velden van andere verenigingen (bijvoorbeeld op sportpark De Rusheuvel (DESO) en sportcomplex de Neervelden (FC Schadewijk)), waar nu nog veldcapaciteit beschikbaar is voor wedstrijden en trainingen.

Het blijkt dat met name de verenigingen buiten de stad Oss leden uit de eigen omgeving hebben. Dit is ook volgens de verwachting, de voetbalverenigingen in de kernen buiten de stad hebben veelal een belangrijke lokale functie en bovendien zijn alternatieve voetbalverenigingen vaak op (te) verre afstand gelegen. Dit blijkt ook uit de gemiddelde afstand die de leden afleggen naar de voetbalvereniging. De leden van DESO, CITO en Ruwaard reizen het verste, terwijl zij vaak een alternatieve vereniging dichterbij de buurt hebben.

De resultaten van de behoefteprognose en de ruimtelijke analyse geven aan dat er kansen zijn voor afstoting van velden of sportparken door het verplaatsen van verenigingen naar een andere accommodatie. In hoofdstuk zes (6.2) gaan we hier daarom verder op in en geven we inzicht in een vijftal scenario's voor het aanpassen van de capaciteit aan voetbalvelden.

6. Op weg naar de toekomst in drie scenario's

Op weg naar het voldoen aan een bezuinigingstaakstelling zijn er drie 'knoppen' om aan te draaien. Te weten: verhoging van de gemeentelijke baten, verlaging van gemeentelijke lasten en aanpassing van de capaciteit. De (on)mogelijkheden van de eerste twee 'knoppen' staan beschreven in scenario 1A en 1B (6.1), de potentiële winst bij aanpassing van de capaciteit (op basis van hoofdstuk 5) staat beschreven in scenario 2 (6.2). In deze drie scenario's wordt uitgegaan van de gevolgen wanneer uitsluitend aan deze knop wordt gedraaid. Het is voor te stellen dat uiteindelijk een combinatie van aanpassingen het meest wenselijk is. Een dergelijke combinatie wordt beschreven in scenario 3, het gecombineerde model (6.3).

6.1 Scenario 1

In het eerste scenario beschrijven we de mogelijkheden om de bezuinigingstaakstelling van 200.000 euro in 2017 te behalen zonder de voetbalcapaciteit in de gemeente Oss aan te passen. Scenario 1A laat zien met welk bedrag de tarieven moeten stijgen wanneer uitsluitend deze weg gekozen wordt. Scenario 1B laat zien welke kostenreductie plaats moet vinden wanneer alleen via deze weg de bezuiniging tot stand moet komen.

6.1.1 Scenario 1A - tarieven

De gemeente Oss verwacht in 2017 bijna twee ton (€ 197.121) aan baten uit verhuur. De herkomst van dit bedrag is beschreven in tabel 6.1. De grootste inkomsten heeft de gemeente uit de verhuur van wedstrijdvelden (€ 75.265). Wanneer de bezuinigingstaakstelling behaald moet worden door baten uit verhuur te verhogen dan stijgen de baten met factor 2,01 naar bijna vier ton (€ 397.121).

Tabel 6.1 Begrote inkomsten uit verhuur 2017

Type	Aantal	Tarief	Baten uit verhuur*
Natuurgras			
Oefenhoek	14	€ 752,50	€ 10.535,00
Wedstrijd	36	€ 2.090,72	€ 75.265,92
Training	18	€ 2.994,98	€ 53.909,64
Kunstgras	8	€ 7.176,40	€ 57.411,20
Totaal	76		€ 197.121,76
Extra baten benodigd (bezuiniging)			€ 200.000,00
Totale baten benodigd (na bezuiniging via tarieven)			€ 397.121,76
Factor benodigde opbrengst ten opzichte van huidige opbrengst			2,01

* op basis van tarieven 2014 (exclusief indexering)

Wanneer de benodigde baten uit verhuur daadwerkelijk verhoogd worden naar 397.121 euro dan is een verhoging van de tarieven de enige optie. In tabel 6.2 staat de benodigde verhoging binnen dit scenario beschreven met de aanname dat alle typen velden met dezelfde procentuele

tariefstijging (201%) belast worden. De nieuwe tarieven verdubbelen dus nagenoeg naar bedragen tussen de 4.211,90 euro en 14.457,58 euro. Deze tarieven zijn exclusief btw van 6 procent.

Tabel 6.2 Berekening benodigde tarief om bezuiniging te realiseren

Type	Huidig tarief	Factor benodigde opbrengst ten opzichte van huidige opbrengst	Benodigd tarief
Natuurgras			
Oefenhoek	€ 752,50	2,01	€ 1.515,99
Wedstrijd	€ 2.090,72	2,01	€ 4.211,97
Training	€ 2.994,98	2,01	€ 6.033,69
Kunstgras	€ 7.176,40	2,01	€ 14.457,58

Met de verdubbeling van de tarieven zou voldaan kunnen worden aan de bezuinigingstaakstelling. Deze uitkomst staat beschreven in tabel 4.3.

Tabel 6.3 Doorrekening baten uit verhuur na aanpassing naar benodigde tarief

Type	Aantal	Benodigd tarief	Opbrengst na tariefverhoging
Natuurgras			
Oefenhoek	14	€ 1.515,99	€ 21.223,83
Wedstrijd	36	€ 4.211,97	€ 151.630,82
Training	18	€ 6.033,69	€ 108.606,43
Kunstgras	8	€ 14.457,58	€ 115.660,68
Totaal	76		€ 397.121,76

Leeswijzer gevolg

Een vereniging met twee trainingsvelden en een wedstrijdveld ziet de totale veldhuur (exclusief btw) stijgen van 8.080,68 euro naar 16.242,17 euro. Deze voorbeeldvereniging heeft 250 leden en om die tariefverhoging van 8.161,49 euro te dragen moet de contributie verhoogd worden met 32,64 euro per lid. Het valt overigens aan te nemen dat de verhoging van tarieven gedifferentieerd wordt naar soort veld. Een wedstrijdveld met gras is relatief goedkoop, daarom zou ervoor gekozen kunnen worden om de huur ervan meer te verhogen dan bijvoorbeeld van een veld met kunstgras omdat dit al wat duurder is.

6.1.2 Scenario 1B - onderhoud

Ook via reductie van de onderhoudslasten zou kunnen worden voldaan aan de bezuinigingstaakstelling. Wanneer uitsluitend naar deze methode gekeken wordt dan volgt de volgende scenariobeschrijving.

De gemeente is volgens de begroting aan (planmatig) cultuurtechnisch onderhoud (CTO) in 2017 ruim zeven ton (€703.615) kwijt. Om aan de bezuinigingstaakstelling te voldoen wanneer uitsluitend via deze weg gerekend wordt moet de gemeente twee ton minder uitgeven aan dit onderhoud. Dat komt neer op 503.615 euro (tabel 6.4). De lasten moeten zodoende met 28procent gereduceerd worden.

Tabel 6.4 Begrote lasten Cultuur Technisch Onderhoud (CTO) 2017

Huidige totale lasten CTO	€ 703.615,00
Reductie lasten CTO benodigd	€ 200.000,00
Totale lasten CTO benodigd	€ 503.615,00
Factor benodigde opbrengst ten opzichte van huidige opbrengst	0,72

In de doorrekening van de benodigde lastenreductie is rekening gehouden met een evenredige verlichting per sportpark. In tabel 6.5 is per sportpark de benodigde lastenreductie van CTO beschreven om te komen tot de beoogde bezuinigingstaakstelling. Indien de complexen die nu onder de federatie vallen van reductie worden onttrokken, dienen de begrote lasten CTO met dertig procent gereduceerd te worden (cijfers niet in tabel).

Tabel 6.5 Doorrekening benodigde lastenreductie (planmatig) CTO, naar sportpark

Naam sportpark	Begrote lasten (planmatig) CTO	Factor lastenreductie	Benodigde lasten (planmatig) CTO na reductie
Sportcomplex Amstelhof	€47.290	0,72	€ 34.048
Sportpark Rusheuvel	€ 198.419	0,72	€ 142.861
Sportcomplex de Neervelden	€ 18.555	0,72	€ 13.359
Sportcomplex Bergsche Hoeve	€ 31.625	0,72	€ 22.770
Sportcomplex De Rooyen	€ 18.171	0,72	€ 13.083
Sportcomplex Hescheweg	€ 63.116	0,72	€ 45.443
Sportcomplex De Koppelsteeg	€ 75.671	0,72	€ 54.483
Sportcomplex De Hulleheuf*	€ 19.411	0,72	€ 13.975
Sportcomplex Den Heuvel	€ 19.588	0,72	€ 14.103
Sportcomplex Elzenbos	€ 23.277	0,72	€ 16.759
Sportcomplex Den Ong	€ 28.286	0,72	€ 20.365
Sportcomplex Demen	€ 23.810	0,72	€ 17.143
Sportcomplex Wilgendaal	€ 32.794	0,72	€ 23.611
Sportcomplex Kerkstraat Overlangel	€ 10.446	0,72	€ 7.521
Sportcomplex De Akkeren**	€ 31.428	0,72	€ 22.628
Sportcomplex De Liesdaal**	€ 30.819	0,72	€ 22.189
Sportcomplex De Rijsbos**	€ 30.909	0,72	€ 22.254
Totaal	€ 703.615	0,72	€ 503.615

* Sportcomplex naar alle waarschijnlijkheid 'vrijgespeeld' en in 2017 geen CTO-lasten meer

** Onderdeel federatie die eigen CTO regelt

Leeswijzer gevolgen

De gemeente moet de lasten CTO voor Sportcomplex de Rusheuvel met ruim 50.000 euro zien terug te dringen terwijl sportcomplex Kerkstraat Overlangel met ongeveer 3.000 euro minder onderhouden moet worden. Mogelijk dat het onderhoudsniveau kan worden teruggeschroefd, waardoor onderhoudskosten afnemen. Gevolg hiervan is echter wel dat de kwaliteit van de voorzieningen afneemt.

6.1.3 Conclusie

In voorgaande paragrafen zijn twee scenario's beschreven die beide een uiterste van de bandbreedte beschrijven waarbinnen de bezuinigingstaakstelling gerealiseerd kan worden. Wanneer alleen naar tarieven wordt gekeken dient de veldhuur voor alle verenigingen verdubbeld te worden. Dit houdt per voetballer een contributieverhoging van 32,59 euro in (200.000 euro / 6.128 voetballers in Oss).

Wanneer uitsluitend naar de onderhoudslasten gekeken wordt zullen deze per sportpark met een kwart moeten worden gereduceerd. De situatie in het rekenkundige midden is die van tariefverhoging van 51 procent en kostenreductie van 13 procent. Een overzicht van de gevolgen per scenario staat beschreven in tabel 6.6.

Tabel 6.6 Overzicht gevolgen bij aanpassing per scenario

	Huidige begroting 2013	Factor aanpassing	Effect op begroting
Scenario 1A - verhoging tarieven			
Verhuurbaten	€ 197.121,76	x 2,01	€ 397.122
CTO-lasten	€ 758.596,00	x 1,00	€ 758.596
Saldo	-€ 561.474,24		-€ 361.474,24
Scenario 1B - reductie lasten CTO			
Verhuurbaten	€ 197.121,76	x 1,00	€ 197.122
CTO-lasten	€ 758.596,00	x 0,74	€ 558.596
Saldo	-€ 561.474,24		-€ 361.474,24
Rekenkundig midden 1A/1B			
Verhuurbaten	€ 197.121,76	x 1,51	€ 297.122
CTO-lasten	€ 758.596,00	x 0,87	€ 658.596
Saldo	-€ 561.474,24		-€ 361.474,24

Wanneer het rekenkundig midden gevolgd wordt dan houdt dit in dat er ongeveer 16 euro contributieverhoging bij alle verenigingen moet plaatsvinden en dat er 490 euro minder beschikbaar is per veld voor onderhoud.

6.2 Scenario 2 – capaciteit

In dit scenario gaan we in op ruimtelijke en financiële gevolgen wanneer er aan de ‘capaciteitsknop’ wordt gedraaid. We beschrijven daarbij vijf subscenario’s:

- 2A: afstoting van de velden die als overschot uit de behoefteprognose komen
- 2B: vier kernaccommodaties
- 2C: vier kernaccommodaties + drie samenwerkingen
- 2D: vier kernaccommodaties + drie samenwerkingen + afstoting ‘overschotsvelden’
- 2E: vier kernaccommodaties + afstoting ‘overschotsvelden’

Naar aanleiding van de verrichte analyses en het hierboven geschetste scenario heeft een bilaterale verdieping plaatsgevonden met de gemeente Oss en de werkgroep Osse voetbalvereniging. Daarbij is gekeken wat de gemeente bespaart op instandhoudingskosten en misloopt qua huur en zijn afspraken gemaakt over het financiële voordeel van het vrijspelen van een sportpark en het afstoten van een voetbalveld. Deze structurele jaarlijkse opbrengsten van het vrijspelen van een voetbalaccommodatie en een los voetbalveld staan beschreven in tabel 6.7 en zijn als zodanig geaccordeerd door de gemeente Oss. In het navolgende hanteren we deze bedragen bij het doorrekenen van de financiële implicaties van het aanpassen van de voetbalcapaciteit in Oss.

In alle vijf de subscenario’s is afstoting van De Hulleheuf (VV Macharen) een onderdeel. Deze afstoting levert de gemeente een besparing op van € 17.000 en deze wordt meegenomen in de bezuinigingstaakstelling.

Tabel 6.7 Opbrengsten afstoten van volledige accommodaties en losse velden in euro's

	structurele gemeentelijke opbrengsten per jaar
Volledige accommodatie	€ 50.000
Losse velden	€ 9.000

6.2.1 Scenario 2A: afstoting van 'overschotsvelden'

Op basis van de behoefteprognose is er op de middellange termijn (2020) een overschot van elf voetbalvelden in de gehele gemeente. In dit scenario geven we een indicatie van de financiële gevolgen wanneer deze velden daadwerkelijk zouden worden afgestoten. We gaan hierbij uit van de velden die daadwerkelijk afgestoten zouden kunnen worden in 2020 (zie tabel 5.3), te weten elf grasvelden⁶ (acht wedstrijd- en drie trainingsvelden van natuurgras, inclusief de opheffing van De Hulleheuf).

De afstoting van velden heeft gevolgen voor zowel gemeente als verenigingen. Voor de gemeente gaat het met name om afname van het cultuurtechnisch onderhoud (de belangrijkste post) en de inkomsten uit verhuur. Voor de vereniging gaat het om de afname van de kosten voor de veldhuur.

Tabel 6.8 Indicatieve financiële gevolgen afstoting zeven wedstrijd velden, twee trainingsvelden en De Hulleheuf

	Opbrengsten afstoten losse velden	Opbrengsten afstoten volledige accommodaties	Besparing De Hulleheuf	Netto baten
Afstoting zeven wedstrijdvelden en twee trainingsvelden	(9 x € 9,000) €81.000	-	€17.000	€98.000

In scenario 2A blijft elke vereniging op de eigen locatie actief. In scenario 2B tot en met 2E wordt ingegaan op de mogelijkheden velden af te stoten wanneer verenigingen samenwerken. Wanneer meerdere verenigingen velden delen, is het mogelijk deze velden effectiever te gebruiken. Deze scenario's laten zien dat er op deze wijze meer velden afgestoten kunnen worden.

6.2.2 Scenario 2B: vier kernaccommodaties

In dit scenario is er sprake van vier kernaccommodaties in (de omgeving van) de stad Oss, te weten: Amstelhof, Rusheuvel, Hescheweg en De Koppelsteeg. Om deze accommodaties

⁶ Het kunstgrasveld kan eventueel na 2020 nog worden afgestoten, als de ledenaantallen inderdaad blijken te dalen

optimaal te benutten is het nodig om andere voetbalverenigingen gebruik te laten maken van deze sportparken en te laten verhuizen naar deze parken. Op basis van de huidige en toekomstige benodigde capaciteit en de verzorgingsgebieden van de diverse verenigingen is het het meest optimaal om de volgende verplaatsingen te onderzoeken:

- S.V. Ruwaard verhuist naar Amstelhoef
- R.K.S.V. CITO verhuist naar Hescheweg
- F.C. Schadewijk verhuist naar De Koppelsteeg

Voor de behoefteprognose levert dit de volgende veranderingen (2030) op:

- Amstelhoef krijgt een tekort van net twee velden (op te lossen door vervanging van één natuurgrasveld door een kunstgrasveld)
- Hescheweg krijgt een overschot van één (trainingsveld) en daarmee zijn alle drie de kunstgrasvelden nodig voor de wedstrijdelden. Er kan niets meer worden afgestoten.
- Bergsche Hoeve, De Rooyen en De Neervelden komen vrij (totaal twee trainingsvelden en zeven wedstrijdelden)
- Voor de Koppelsteeg heeft de verhuizing geen gevolgen voor het aantal benodigde velden.

Een indicatie voor de besparingen voor de gemeente zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

Tabel 6.9 Indicatieve financiële gevolgen overgang naar vier kernaccommodaties

Scenario 2B	Opbrengsten afstoten losse velden	Opbrengsten afstoten volledige accommodaties	Besparing De Hulleheuf	Vervangen één natuurgras door kunstgras op Amstelhoef	Netto baten (excl. vervanging nat. gras door kunstgras)
Vrijspelen natuurgrasvelde n Bergsche Hoeve, De Rooyen en De Neervelden	-	(3 x € 50.000) € 150.000	€17.000	investering minus extra opbrengsten kunstgras tov natuurgras	€167.000

Door het vrijspelen van de drie sportparken komt er ruimte vrij die voor andere doeleinden kan worden aangewend en die mogelijk aanvullende opbrengsten kan opleveren bij grondverkoop. De kansen voor grondverkoop zijn in de huidige (financiële) omstandigheden beperkt, maar de gemeente kan de mogelijkheden onderzoeken door in gesprek te gaan met externe partijen.

De verhuizing van de drie verenigingen naar een andere accommodatie heeft gevolgen voor de af te leggen reisafstand naar het sportpark. Voor zowel S.V. Ruwaard als R.K.S.V. CITO is de ligging van het nieuwe sportpark iets gunstiger ten opzichte van de huidige situatie. De gemiddelde afstand neemt voor beide verenigingen met circa 200 meter af (zie tabel 5.10). Voor F.C. Schadewijk neemt de gemiddelde reisafstand met bijna 600 meter toe tot 3 kilometer.

Tabel 5.10 gemiddelde afstand (m) naar oude en nieuwe sportpark

Gem. afstand	Nieuwe situatie	Oude situatie	verschil
S.V. Ruwaard	2.360	2.576	-216
R.K.S.V. CITO	2.899	3.095	-196
F.C. Schadewijk	2.999	2.403	596

6.2.3 Scenario 2C: vier kernaccommodaties + drie samenwerkingen

In dit scenario zijn er naast de vier kernaccommodaties uit scenario 2B nog drie samenwerkingen op sportcomplexen om een efficiënter gebruik van de sportvelden te realiseren:

- R.K.S.V. Ulysses verhuist naar Elzenbos
- S.D.D.L. verhuist naar Den Ong
- O.K.S.V. verhuist naar Wilgendaal

Voor de behoefteprognose levert dit de volgende veranderingen (2030):

- Amstelhoef krijgt een tekort van net twee velden (op te lossen door vervanging van één natuurgrasveld door een kunstgrasveld)
- Hescheweg krijgt een overschot van één (trainingsveld) en daarmee zijn alle drie de kunstgrasvelden nodig voor de wedstrijdelden. Er kan niets meer worden afgestoten.
- Elzenbos en Den Ong hebben geen overschot meer (i.p.v. één veld)
- Bergsche Hoeve, De Rooyen, De Neervelden, Den Heuvel, Demen en Kerkstraat Overlangel komen vrij (totaal vier trainingsvelden en elf wedstrijdelden)

Een indicatie voor de besparingen voor de gemeente zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

Tabel 6.11 Indicatieve financiële gevolgen overgang naar vier kernaccommodaties en drie samenwerkingen

Scenario 2C	Opbrengsten afstoten losse velden	Opbrengsten afstoten volledige accommodaties	Besparing De Hulleheuf	Vervangen één natuurgras door kunstgras op Amstelhoef	Netto baten (excl. vervanging nat. gras door kunstgras)
Vrijspelen Bergsche Hoeve, De Rooyen, De Neervelden, Den Heuvel, Demen en Kerkstraat Overlangel	-	(6 x € 50.000) € 300.000	€17.000	investering minus extra opbrengsten kunstgras tov natuurgras	€317.000

De verhuizing van de verenigingen naar een andere accommodatie heeft gevolgen voor de af te leggen reisafstand naar het sportpark. Voor Ruwaard, CITO en Schadewijk zijn de gevolgen opgenomen bij scenario 2B (zie tabel 5.10). Voor R.K.S.V. Ulysses, S.D.D.L en O.K.S.V. betekent de verhuizing een flinke toename in reisafstand (respectievelijk 1,4, 1,1 en 2,1 km). Vooral voor O.K.S.V. is deze nieuwe afstand een aandachtspunt, want de leden moeten nu van alle voetbalverenigingen het verste reizen.

Tabel 6.12 gemiddelde afstand (m) naar oude en nieuwe sportpark

Gem. afstand	Nieuwe situatie	Oude situatie	verschil
S.V. Ruwaard	2.360	2.576	-216
R.K.S.V. CITO	2.899	3.095	-196
F.C. Schadewijk	2.999	2.403	596
R.K.S.V. Ulysses	2.873	1.514	1.359
S.D.D.L.	3.491	2.398	1.093
O.K.S.V.	4.003	1.908	2.095

2.4 Scenario 2D: vier kernaccommodaties + drie samenwerkingen + afstoting 'overschotsvelden'

In dit scenario worden er naast de vier kernaccommodaties uit scenario 2B en de drie samenwerkingen uit scenario 2C nog twee wedstrijdvelden en twee trainingsvelden afgestoten:

- NLC'03 stoot één wedstrijd- en één trainingsveld af
- Maaskantse Boys stoot één wedstrijd- en één trainingsveld af

Voor de behoefteprognose levert dit de volgende veranderingen (2030):

- Amstelhoeve krijgt een tekort van net twee velden (op te lossen door vervanging één natuurgrasveld door een kunstgrasveld)
- Hescheweg krijgt een overschot van één (trainingsveld) en daarmee zijn alle drie de kunstgrasvelden nodig voor de wedstrijdvelden. Er kan niets meer worden afgestoten.
- Elzenbos, Den Ong, De Akkeren en De Liesdaal hebben geen overschot meer (ipv respectievelijk 1, 1, 2 en 2)
- Bergsche Hoeve, De Rooyen en De Neervelden, Den Heuvel, Demen en Kerkstraat Overlangel komen vrij (totaal vier trainingsvelden en elf wedstrijdvelden)

Een indicatie voor de besparingen voor de gemeente zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

Tabel 6.13 Indicatieve financiële gevolgen overgang naar vier kernaccommodaties, drie samenwerkingen en afstoting van vier velden

Scenario 2D	Opbrengsten afstoten losse velden	Opbrengsten afstoten volledige accommodaties	Besparing De Hulleheuf	Vervangen één natuurgras door kunstgras op Amstelhoeve	Netto baten (excl. vervanging nat. gras door kunstgras)
vrijspelen Bergsche Hoeve, De Rooyen, De Neervelden, Den Heuvel, Demen en Kerkstraat Overlangel	-	(6 x € 50.000) € 300.000	€ 17.000	investering minus extra opbrengsten kunstgras tov natuurgras	€ 317.000
Afstoten twee wedstrijd velden en twee trainingsvelden	(4 x € 9.000) € 36.000	-	.	.	€ 36.000
Totaal	€ 36.000	€ 300.000	€ 17.000	.	€ 353.000

In dit scenario zijn er geen directe gevolgen voor de reisafstand, anders dan de gevolgen beschreven in scenario 2C (tabel 6.12).

6.2.5 Scenario 2E: vier kernaccommodaties + afstoting 'overschotsvelden'

In dit scenario worden er naast de vier kernaccommodaties uit scenario 2B vier wedstrijdsvelden en twee trainingsvelden afgestoten:

- S.B.V. Haren stoot één wedstrijdsveld af
- V.V. Ravenstein stoot één wedstrijdsveld af
- NLC'03 stoot één wedstrijd- en één trainingsveld af
- Maaskantse Boys stoot één wedstrijd- en één trainingsveld af

Voor de behoefteprognose levert dit de volgende veranderingen (2030):

- Amstelhoef krijgt een tekort van net twee velden (op te lossen door vervanging één natuurgrasveld door een kunstgrasveld)
- Hescheweg krijgt een overschot van één (trainingsveld) en daarmee zijn alle drie de kunstgrasvelden nodig voor de wedstrijdsvelden. Er kan niets meer worden afgestoten.
- Elzenbos, Den Ong, De Akkeren en De Liesdaal hebben geen overschot meer (ipv respectievelijk 1, 1, 2 en 2)
- Bergsche Hoeve, De Rooyen en De Neervelden komen vrij (totaal twee trainingsvelden en zeven wedstrijdsvelden)

Een indicatie voor de besparingen voor de gemeente zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

Tabel 6.14 Indicatieve financiële gevolgen overgang naar vier kernaccommodaties en afstoting van 6 velden

Scenario 2E	Opbrengste n afstoten losse velden	Opbrengsten afstoten volledige accommodaties	Besparing De Hulleheuf	Vervangen één natuurgras door kunstgras op Amstelhoef	Netto baten (excl. vervanging nat. gras door kunstgras)
vrijspelen					
Bergsche Hoeve, De Rooyen en De Neervelden	-	(3 x € 50.000) € 150.000	€17.000	investering minus extra opbrengsten kunstgras tov natuurgras	€167.000
Afstoten vier wedstrijdsvelden en twee trainingsvelden	(6 x € 9.000) € 54.000	-	.	.	€ 54.000
Totaal	€ 54.000	€ 150.000	€ 17.000	.	€ 221.000

In dit scenario zijn er geen directe gevolgen voor de reisafstand, anders dan de gevolgen beschreven in scenario 2B (tabel 6.12).

6.2.6 Conclusie

In de vorige paragrafen zijn vijf subscenario's voor de capaciteitsaanpassing besproken. In tabel 6.15 staan de netto baten voor deze vijf scenario's nog eens opgesomd.

Tabel 6.15 Overzicht gevolgen bij aanpassing capaciteit per scenario

		Netto baten
Scenario 2A	2A: afstoting 'overschotsvelden'	€ 98.000
Scenario 2B	2B: vier kernaccommodaties	€ 167.000
Scenario 2C	2C: vier kernaccommodaties + drie samenwerkingen	€ 317.000
Scenario 2D	2D: vier kernaccommodaties + drie samenwerkingen + afstoting 'overschotsvelden'	€ 353.000
Scenario 2E	2E: vier kernaccommodaties + afstoting 'overschotsvelden'	€ 221.000

De opgenomen baten zijn zoals eerder vermeld op basis van analyses en bilateraal overleg tussen de gemeente Oss en de werkgroep Osse voetbalverenigingen.

6.3 Scenario 3 - optimalisatie uit financieel oogpunt

Gegeven de uitkomsten van scenario's 1 en 2 is bezien wat voor de gemeente en de werkgroep de meest optimale configuratie van maatregelen is om invulling te geven aan de voorliggende bezuinigingstaakstelling op de sportterreinen van € 37.500 (2014) en € 200.000 (2017). Hieronder geven we een overzicht van de afspraken die hieruit zijn voortgevloeid tussen de gemeente en de werkgroep om op een wederzijds tevredenstemmende wijze invulling te geven aan de bezuinigingstaakstelling.

Kostenberekening kunstgrasvelden

De gemeente hanteert nu een afschrijvingssystematiek voor kunstgrasvelden waarbij zij vanaf het begin ook reserveert voor de renovatie van de grasmat. De gemeente vindt het verantwoord om de huidige systematiek aan te passen. Dit betekent dat de grasmat na 12 jaar weer als investering wordt opgenomen (op dat moment mogelijk in concurrentie met andere investeringen). Voor de renovatie wordt niet meer gereserveerd. Dit levert per kunstgrasveld een besparing op van circa € 7.000.

Het voordeel geldt voor de 8 kunstgrasvelden* die nu volgens de bestaande afschrijvingssystematiek in de begroting zijn opgenomen. De nieuwe systematiek gaat in vanaf medio 2014 en is onderdeel van de structurele bezuiniging op sportterreinen vanaf 2017.

Structurele besparing vanaf 2015: 8 kunstgrasvelden x € 7.000 = **€ 56.000.**

*Kunstgrasvelden op sportparken: Rusheuvel (2), Amstelhoeft (2), Koppelsteeg (1), Hescheweg (3).

Onderhoud inrichting sportparken

Op dit moment geeft de gemeente voor het onderhoud een bedrag uit van € 6.000 per veld (€ 3.300 voor veldonderhoud (maaien, rollen e.d) en € 2.700 voor onderhoud sportparkinrichting (ballenvanger, afrastering e.d.). Dit is exclusief een vervanging- en renovatiebudget van € 2.500 per veld (bedragen prijspeil 2014). Uit onderzoek is gebleken dat FVGL op het onderhoud van velden, op het totaalbedrag van € 6.000 per veld, € 800 per veld kan besparen.

Voor het invullen van deze besparing zijn twee opties overeen gekomen. De vereniging kan kiezen om:

- a) het onderhoud door de gemeente te laten (blijven) doen. De onderhoudskosten blijven dan € 6.000 per veld.
- b) het onderhoud in eigen beheer uit te voeren conform het Federatie-model, de vereniging realiseert dan de besparing.

De lopende onderhoudscontracten van de gemeente met o.a. de Federatie worden gerespecteerd voor de duur van het contact.

Structurele besparing 57 velden x € 800 = **€ 45.600.**

Terugdringen overcapaciteit velden

Uit het onderzoeksrapport blijkt een overcapaciteit aan velden van 8 in 2014 oplopend naar 13 in 2030. Deze overcapaciteit vermindert door een aantal accommodaties af te stoten c.q. kernaccommodaties gezamenlijk te benutten.

- De werkgroep realiseert dat, naast sportpark de Hulleheuf, 2 andere sportparken worden afgestoten. Inzet van de werkgroep is om dit per 2017 te realiseren.
- De 2 afgestoten sportparken worden dan per 2017 ingeboekt als een structurele besparing van $2 \times € 50.000 = € 100.000$.
- Voor het afstoten van een veld wordt gerekend met een voordeel van € 9.000 per veld.
- De gemeente creëert een eenmalig frictiebudget om de betreffende verenigingen te compenseren voor schulden op de onroerende zaken die ze achterlaten. Het frictiebudget is ook bedoeld om eventuele aanpassingen op de nieuwe locatie te betalen.

Structurele besparing 2 sportparken à € 50.000 = **€ 100.000**
(plus besparing evt. losse velden)

Sportpark De Hulleheuf in Macharen.

De besparing op Hulleheuf telt mee in de taakstelling voor € 17.000 per jaar.

De gemeente creëert een eenmalig frictiebudget om de vereniging te compenseren voor schulden op de onroerende zaken die ze achterlaat. Het frictiebudget is ook bedoeld om eventuele aanpassingen op de nieuwe locatie te betalen.

Structurele besparing **€ 17.000**

Budget/reservering renovaties

Het budget voor renovaties blijft op het zelfde niveau.

Structurele besparing **€ 0**

Omvang taakstelling

De totale taakstelling voor de buitensportaccommodaties bedraagt € 37.500 voor 2014 en € 200.000 voor 2017.

Hiervan is 92% toegerekend aan voetbal of wel in totaal € 218.500 per jaar

Onderhoud beplanting

De bezuiniging van € 37.500 op het onderhoud van de beplanting op de sportparken wordt gerealiseerd met de voorgaande maatregelen. Maar verenigingen kunnen ervoor kiezen om dit onderhoud van de gemeente over te nemen. Hiervoor krijgen ze een vergoeding ter hoogte van de huidige onderhoudskosten van de gemeente.

Surplus

Als de voetbalverenigingen erin slagen om met het totaalpakket aan afgesproken maatregelen een hogere bezuiniging te realiseren dan de afgesproken taakstelling (€ 218.500), wordt dit voordeel als volgt verdeeld:

- Van het surplus worden eerst de extra (frictie) kosten betaald van de gemeente;
- Het restantvoordeel wordt voor de helft gestort in een voetbalfonds, de andere helft is voor de gemeente.
- Voetbalverenigingen krijgen inspraak over de bestemming van het fonds.

Overzicht besparing scenario 3

In tabel 6.16 staat beschreven tot welke totale besparing gekomen wordt wanneer het totaalpakket aan maatregelen wordt gevolgd.

Tabel 6.16 overzicht besparingen scenario 3 tot en met 2017, in euro's

Jaar	2014	2015	2016	2017
Bezuiniging sportterreinen				
Onderhoud beplanting	19.000	37.500	37.500	37.500
Tariefsverhoging				200.000
Totaal	19.000	37.500	37.500	237.500
Aandeel voetbal (92%)	18.000	35.000	35.000	218.500
Maatregel				
Kostenberekening kunstgrasvelden	28.000	56.000	56.000	56.000
Onderhoud inrichting sportparken				45.600
Clustering sportparken				100.000
Surplus afstoten velden				9.000/veld
Surplus afstoten sportpark				50.000/park
Sportpark Hulleheuf	8.500	17.000	17.000	17.000
Totaal	36.500	73.000	73.000	218.600
Resultaat	18.500	38.000	38.000	100

7. Conclusie en aanbevelingen

Nagenoeg alle gemeenten hebben op sport bezuinigd of gaan dat in de huidige collegeperiode doen (Hoekman 2013/2014). Gemeente Oss is daarop geen uitzondering. In gemeente Oss is naast bezuinigingen op sportstimulering een bezuinigingstaakstelling voor de buitensport geformuleerd van 200.000 euro. In het voorliggende onderzoek is gezien of deze bezuinigingstaakstelling te rechtvaardigen is en zo ja, op welke wijze deze bezuinigingstaakstelling het beste ingevuld kan worden. In het navolgende brengen we de onderzoeksuitkomsten in samenhang bijeen en vermelden de voornaamste conclusies en aanbevelingen die hieruit voortvloeien.

Bezuiniging te rechtvaardigen

Het onderzoek heeft laten zien dat de bezuinigingen bij de gemeenten zich niet alleen richten op de buitensportaccommodaties, maar ook andere onderdelen van het beleid raken. Gegeven de beperkte kostendekkendheid van de buitensportvoorzieningen is het aannemelijk en voor de hand liggend dat de gemeente hier haar pijlen op richt bij het vormgeven van de bezuinigingen. De taakstelling van 200.000 euro is evenwel een forse taakstelling die niet probleemloos kan worden afgewenteld op de buitensportverenigingen.

Voetbal in Oss

Gegeven het aantal voetballers in Oss, zijn er relatief veel velden. Dit blijkt ook uit de behoefteberekeningen, die een overschot aan velden aan het licht brengt. Door de bevolkingsontwikkeling in Oss, de vergrijzing en de afname van het aantal inwoners, neemt het potentieel aantal voetballers af, en hiermee ook de behoefte aan velden voor 2020 en 2030. De behoefteberekeningen wijzen op mogelijkheden om velden af te stoten of sportparken te sluiten door verenigingen te verhuizen naar andere sportparken waar ruimte over is. Hiermee kan het aantal voetbalvelden in Oss teruggebracht worden.

De verenigingen in de dorpen rondom de gemeente Oss vervullen een belangrijke functie in het dorp en trekken vooral leden uit het eigen dorp. De verenigingen in de stad Oss kennen doorgaans een groter verzorgingsgebied.

De tarieven die verenigingen moeten betalen voor de huur van de velden zijn grotendeels in lijn met andere gemeenten. Alleen de huur van wedstrijd grasvelden is aan de lage kant in vergelijking met andere gemeenten.

De voetbalverenigingen in Oss zijn overwegend financieel gezond, maar het ontbreekt ze aan reserves om additionele uitgaven op te vangen. Een toename van de uitgaven zal betekenen dat meer inkomsten gegenereerd moeten worden. Daarbij is het verhogen van de inkomsten uit de contributies en uit de kantine het meest plausibel. De KNVB heeft de moeite genomen om een aantal aanbevelingen te formuleren om tot extra inkomsten te komen of om de kosten te reduceren. Deze staan in bijlage 3.

Mogelijkheden uitwerking bezuinigingstaakstelling

Het onderzoek laat zien dat voor de uitwerking van de bezuinigingstaakstelling aan diverse knoppen gedraaid kan worden, of eigenlijk moet worden. Het is onmogelijk om de bezuinigingstaakstelling alleen te realiseren door de tarieven te verhogen, of alleen door het onderhoud te verminderen, of alleen door het aantal velden te verminderen.

Het onderzoek heeft aangetoond dat dat het haalbaar is om de bezuinigingstaakstelling te bewerkstelligen voor 2017 zonder daarbij noodzakelijkerwijs tariefsverhogingen door te voeren (zie paragraaf 6.3). Bij het invullen van de bezuinigingstaakstelling dient de aandacht primair uit te gaan naar het terugdringen van de overcapaciteit door het clusteren van accommodaties en het afstoten van velden, alsmede het terugdringen van de onderhoudskosten door overdracht van onderhoud aan de verenigingen (vgl model FVGL). Bij het sluiten van een voetbalaccommodaties wordt een besparing van 50.000 euro gerealiseerd en bij het afstoten van een voetbalveld een besparing van 9.000 euro. Door het onderhoud aan de verenigingen over te laten volgens het model van FVGL kan een besparing van 800 per veld gerealiseerd worden.

Om voetbalaccommodaties te kunnen sluiten, dienen verenigingen verplaatst te worden naar andere (kern)accommodaties. Bij het verplaatsen van verenigingen is het wel van belang dat voorwaarden gecreëerd worden voor de verhuizende vereniging om de eigen identiteit te behouden op het nieuwe sportpark. De gemeente heeft aangegeven de frictiekosten in redelijkheid en billijkheid voor haar rekening te nemen. Daarnaast is het van belang dat voldoende tijd wordt genomen om de vereniging te laten wennen aan het idee van een verhuizing en voldoende draagvlak te verkrijgen voor de verhuizing. Gelet op het streven om twee voetbalaccommodaties te sluiten in 2017 is het aan te bevelen om op korte termijn een discussie te starten over de invulling van deze sluiting.

Bij het realiseren van een optimale configuratie van voetbalaccommodaties en het overnemen van het onderhoud ontstaat een grotere bezuiniging dan is vastgelegd in de taakstelling. Afgesproken is dat het surplus aan bezuinigingen, na aftrek van de frictiekosten die de gemeente voor haar rekening heeft genomen, voor de helft ten goede komt aan de voetbalsport in Oss door middel van een voetbalfonds waar de voetbalverenigingen zeggenschap over krijgen.

Mochten verenigingen onvoldoende bereid of in staat zijn om voetbalvelden af te stoten, hun activiteiten te clusteren op minder accommodaties en het onderhoud over te nemen van de gemeenten dan is het aannemelijk dat de bezuinigingstaakstelling niet wordt gehaald. In dat geval liggen er voor de gemeente mogelijkheden om de bezuinigingstaakstelling invulling te geven door de tarieven te verhogen. Mocht deze situatie zich voordoen, dan verdient het aanbeveling om de tarieven van de wedstrijd grasvelden te verhogen, gelet op het huidige lagere tarief hiervoor in vergelijking met andere gemeenten.

Bijlage Tabellen

Tabel B.1 Percentage bevolkingsgroei/-daling in 2020 en 2030 ten opzichte van 2014

	2020			2030		
	6 - 11 jaar	12 - 17 jaar	18 - 54 jaar	6 - 11 jaar	12 - 17 jaar	18 - 54 jaar
Noord-West	81%	82%	87%	100%	86%	107%
Centrum, Krinkelhoek, Mettegeupel	84%	83%	97%	88%	73%	92%
Schadewijk	101%	98%	101%	100%	85%	86%
Ruwaard	97%	92%	103%	99%	81%	92%
Oss-Zuid	95%	96%	100%	86%	79%	89%
Bergthem	113%	107%	103%	104%	106%	91%
Megen, Haren, Macharen	81%	91%	95%	81%	75%	87%
Ravenstein	88%	86%	94%	89%	75%	84%
Herpen	85%	95%	99%	87%	82%	87%
Lith	90%	85%	97%	92%	76%	89%
Totaal (excl. Geffen)	93%	90%	97%	95%	83%	93%
Geffen	80%	87%	92%	86%	73%	82%

Tabel B.2 Voetbal in de gemeente Oss - uitgangsgegevens

Wijk	Sport park	Voetbalvereniging(en)	Velden		Senioren heren		Senioren dames		Aantal teams						Overig				
			natuurgras training	kunst- gras wedstrijd	Za	Zo	Za	Zo	Junioren			Pupillen			G	Totaal			
									A	B	C	D	E	F			Mini's		
Noord-West	Sportcomplex Amstelhof	R.K.S.V. Margriet	0,0	2,0	2,0	4,0	0	9	0	1	3	5	4	6	10	11	5	0	54
			0,0	2,0	2,0	4,0	0	9	0	1	3	5	4	6	10	11	5	0	54
			Totaal																
Centrum, Kringelhoek, Mettegeupel	Sportpark Rusheuvel (1)	S.v. OSS'20	0,0	2,0	2,0	4,0	0	11	0	2	5	7	9	10	12	10	5	0	71
			1,0	1,0	0,0	2,0	0	6	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	9
			1,0	3,0	2,0	6,0	0	17	0	3	5	8	9	10	13	10	5	0	80
Schadewijk	Sportcomplex de Neervelder F.C. Schadewijk	Totaal	1,0	2,0	0,0	3,0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
			1,0	2,0	0,0	3,0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
			Totaal																
Ruwaard	Sportcomplex Bergsche Hoe S.V. Ruwaard	Totaal	1,0	3,0	0,0	4,0	0	7	0	1	0	1	2	2	4	2	0	0	19
			1,0	3,0	0,0	4,0	0	7	0	1	0	1	2	2	4	2	0	0	19
			Totaal																
Oss-Zuid	Sportcomplex De Rooyen R.K.S.V. CITO	Totaal	0,0	2,0	0,0	2,0	0	5	0	1	1	0	1	0	2	2	1	0	13
			0,0	0,0	3,0	3,0	0	8	0	1	2	5	3	4	4	5	1	2	35
			0,0	2,0	3,0	5,0	0	13	0	2	3	5	4	4	6	7	2	2	48
Bergheim	Sportcomplex De Koppe Istee Berghem Sport	Totaal	1,0	3,0	1,0	5,0	0	11	0	1	2	3	5	7	10	13	7	0	59
			1,0	3,0	1,0	5,0	0	11	0	1	2	3	5	7	10	13	7	0	59
			Totaal																
Megen, Haren, Macharen	Sportcomplex De Hulleheuf V.V. Macharen	Totaal	1,0	1,0	0,0	2,0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			0,0	2,0	0,0	2,0	0	4	0	2	0	1	1	2	2	2	1	0	15
			1,0	2,0	0,0	3,0	0	3	0	1	0	1	1	1	2	1	1	0	11
Ravenstein	Sportcomplex Den Ong V.V. Ravenstein	Totaal	1,0	2,0	0,0	3,0	0	4	0	1	1	1	1	2	3	3	2	0	18
			1,0	1,0	0,0	2,0	0	4	0	1	1	0	2	1	1	1	0	0	11
			2,0	3,0	0,0	5,0	0	8	0	2	2	1	3	3	4	4	2	0	29
Herpen	Sportcomplex Wilgendaal V.V. Herpinia	Totaal	1,0	2,0	0,0	3,0	0	6	0	0	1	3	3	2	3	2	1	0	21
			1,0	1,0	0,0	2,0	0	3	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	7
			2,0	3,0	0,0	5,0	0	9	0	0	1	4	3	2	4	3	2	0	28
Lith	Sportcomplex De Akkeren N.L.C. '03	Totaal	2,0	3,0	0,0	5,0	0	7	0	2	2	1	3	3	3	3	1	1	26
			2,0	2,0	0,0	4,0	0	3	0	1	0	1	0	2	1	2	1	0	11
			1,0	1,0	0,0	2,0	0	6	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	14
Gerfen	Sportcomplex De Rijnbos O.V.C. '63	Totaal	5,0	6,0	0,0	11,0	0	16	0	4	3	3	4	6	5	6	3	1	51
			1,0	3,0	0,0	4,0	0	10	0	4	3	3	4	4	5	5	1	0	39
			1,0	3,0	0,0	4,0	0	10	0	4	3	3	4	4	5	5	1	0	39
Totaal Oss *			16,0	35,0	8,0	59,0	0	112	0	21	22	35	40	47	65	64	29	3	438

* Kunstrasenvelden tellen in de planning dubbel (een wedstrijd en één trainingsveld) terwijl trainingsoeven en buiten speltraining worden opgeteld.
Totaal worden er voor de planning 87 velden (16 trainingsvelden natuurgras, 35 wedstrijdsvelden natuurgras en 8 * 2 kunstgrasvelden) mee genomen.
De trainingscapaciteit is (6 + 8 +) 24 velden (de wedstrijdscapaciteit is (35 + 8 +) 43 velden).

Bijlage 1 Gebruikte begrippen behoefteprognose

Belastingcoëfficiënt

Geeft per type team aan wat de belasting is van dat type team voor het speelveld, met een seniorteam als standaard (belastingcoëfficiënt seniorteam = 1). De belastingcoëfficiënt per type team is afkomstig uit het Handboek Sportaccommodaties en is de richtlijn die door de KNVB, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) wordt gehanteerd.

Seniorwedstrijdequivalent-teams (SWE-teams)

Op basis van de belastingcoëfficiënt worden de andere teams omgerekend naar seniorteam. Een seniorteam kent een belastingcoëfficiënt van één, terwijl een deel van de jeugdteams een lagere belastingcoëfficiënt kent. Door het aantal jeugdteams te vermenigvuldigen met de eigen belastingcoëfficiënt, wordt de belasting uitgedrukt in de belasting van seniorteam. Het resultaat van de optelling van de jeugdteams (uitgedrukt in de belasting van de seniorteam) en de seniorteam wordt het totaal aantal seniorwedstrijdequivalent-teams genoemd.

Planningsnorm (NOC*NSF)

De planningsnorm geeft aan, al dan niet per type wedstrijdveld, hoeveel SWE-teams wedstrijden kunnen spelen op dit veld. De planningsnorm voor zowel op zaterdag als op zondag gespeelde wedstrijden bedraagt zeven SWE-teams per veld. De planningsnorm voor het weekend (norm = 9) is geen optelling van zaterdag en zondag, omdat dit ten koste zou gaan van de kwaliteit van het veld.

Bijlage 2 Exploitatieoverzichten en tarieven

Afbeelding 1 Exploitatieoverzicht FVGL 2009 t/m 2013

Exploitatieoverzicht FVGL over de afgelopen 5 jaar.						
	2009 €	2010 €	2011 €	2012 €	2013 €	begroting 2014 €
Ontvangsten						
Bijdrage Gemeente onderhoud sportvelden	65 500,00	65 500,00	65 500,00	65 500,00	64 649,00	64 949,00
Bijdrage Gemeente incidenteel	9 120,00	0,00	12 727,00	23 193,00	0,00	0,00
Bankrente	179,00	670,00	461,00	432,00	303,00	208,00
	74 799,00	66 170,00	78 688,00	89 125,00	64 952,00	65 157,00
Kosten						
Voorschot verenigingen	11 000,00	22 000,00	11 000,00	11 000,00	11 000,00	11 000,00
Maaien sportvelden	15 470,00	15 470,00	15 686,00	13 182,00	15 000,00	15 000,00
Opknappen sportparken	30 000,00	0,00	32 727,00	0,00	0,00	0,00
Kleedkamerunits N.L.C.	4 250,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Onderhoud gebouwen en veldinventaris	0,00	0,00	0,00	0,00	7 500,00	5 000,00
Bijdrage renovatie parkeerterreinen	0,00	0,00	0,00	23 193,00	0,00	0,00
Aanleg compostbakken	0,00	0,00	0,00	7 500,00	3 000,00	0,00
Groot onderhoud (renovatie velden)	0,00	0,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00
Onderhoud drainage's	0,00	0,00	3 622,00	2 000,00	0,00	2 000,00
Aankoop zand / zwarte grond	7 512,00	6 763,00	1 671,00	8 613,00	6 665,00	9 000,00
Loonwerk t.b.v. sportparken	5 784,00	12 584,00	7 143,00	7 460,00	4 458,00	7 500,00
Kunstmest graszaad	6 493,00	3 892,00	4 504,00	4 351,00	6 316,00	7 000,00
Aansprakelijkheidsverzekering	537,00	537,00	548,00	549,00	605,00	600,00
Afvoer slootvuil	0,00	0,00	0,00	0,00	733,00	750,00
Klein onderhoud	0,00	0,00	0,00	0,00	314,00	0,00
Opleidingsvergoedingen	600,00	0,00	340,00	0,00	0,00	0,00
Representatie	740,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Diversen	303,00	259,00	3 443,00	1 021,00	660,00	1 000,00
	82 689,00	61 505,00	85 684,00	83 869,00	61 251,00	63 850,00
Exploitatieresultaat	-7 890,00	4 665,00	-6 996,00	5 256,00	3 701,00	1 307,00

Afbeelding 2 Tarieven onderhoudsbedrijf gemeente

16 Inschrijvingstaat 2014

Plaats	Sportcomplex	Sport	Soort veld	nr.	Bedrag
Overlangel	Kerkstraat	Voetbal			€ 3.298,14
		Korfbal			€ 3.298,14
	Overlangelseweg	Voetbal	Trainingsveld		€ 3.298,14
			int. Grasveld		€ 513,73
			Verharding		€ 616,47
Demen	De 5 stromen		Sloten		€ 205,49
		Voetbal	Hoofdveld	1	€ 3.298,14
		Voetbal	Trainingsveld	2	€ 3.298,14
		Korfbal		3	€ 3.298,14
			int. Grasveld		€ 513,73
Haren	Elzenbos		Verharding		€ 513,73
			Sloten		€ 462,36
		Voetbal	Hoofdveld	1	€ 3.298,14
		Voetbal	Bijveld	2	€ 3.298,14
		Voetbal	Trainingsveld	3	€ 3.298,14
Megen	Den Heuvel		int. Grasveld		€ 513,73
			Verharding		€ 513,73
			Sloten		€ 256,86
		Voetbal	Hoofdveld	1	€ 3.298,14
		Voetbal	Trainingsveld	2	€ 3.298,14
Macharen	De Hulleheuf	Voetbal	Trainingsveld	3	€ 3.298,14
			int. Grasveld		€ 513,73
			Verharding		€ 513,73
			Sloten		€ 256,86
		Voetbal	Hoofdveld	1	€ 3.298,14
Oss	Rusheuvel	Voetbal	Trainingsveld	2	€ 3.298,14
			int. Grasveld		€ 513,73
			Verharding		€ 924,71
			Sloten		€ 616,47
		Voetbal	Hoofdveld	1	€ 3.298,14
		Voetbal			€ -
		Voetbal	Trainingsveld	4	€ 3.298,14
		Voetbal	Bijveld	5	€ 3.298,14
Oss	Amstelhoef	Voetbal	Trainingsveld	6	€ 3.298,14
		Honkbal		7	€ 3.298,14
			int. Grasveld		€ 1.541,18
			Verharding		€ 2.568,64
			Sloten		€ 462,36
		Voetbal			€ -
		Voetbal	Bijveld	2	€ 3.298,14
		Voetbal	Trainingsveld	3	€ 3.298,14
Oss	Bergsche Hoeve	Voetbal	Bijveld	4	€ 3.298,14
		Voetbal	Trainingsveld	5	€ 3.298,14
		Voetbal	Trainingsveld	6	€ 3.298,14
		Voetbal	Bijveld	7	€ 3.298,14
			int. Grasveld		€ 513,73
			Verharding		€ 821,97
			Sloten		€ 256,86
		Voetbal	Hoofdveld	1	€ 3.298,14
Oss	Bergsche Hoeve	Voetbal	Bijveld	2	€ 3.298,14
		Voetbal	Bijveld	3	€ 3.298,14
		Voetbal	Trainingsveld	6	€ 3.298,14
			int. Grasveld		€ 513,73
			Verharding		€ 410,98
			Sloten		€ 462,36

Bijlage 3 Besparing en extra inkomsten

Door: KNVB, Gerrit Rietveld

25 ENERGIEBESPARINGSTIPS

1. Vervang gloeilampen door spaarlampen of LED-lampen

Als de club vijf gloeilampen van 60 Watt vervangt door spaarlampen van 12 Watt en deze lampen branden gemiddeld drie uur per dag, dan bespaart de club 260 kWh per jaar. En dat scheelt zo'n 60 euro per jaar.

2. Breng radiatorfolie achter de radiatoren aan

Radiatorfolie vermindert het warmteverlies door de gevel achter de radiator. Bij een ongeïsoleerde muur scheelt elke vierkante meter folie ruim 8 m³ aardgas per jaar. Bij 20 m² radiatoroppervlak wordt jaarlijks dus ruim 160 m³ aardgas ofwel 90 euro bespaard.

3. Breng lichtsensoren aan in kleedkamers en toiletten

Licht blijft vaak onnodig branden in kleedkamers en toiletten. Met lichtsensoren wordt de verlichting automatisch uitgeschakeld bij het verlaten van de ruimte. Dit bespaart jaarlijks tientallen euro's.

4. Installeer waterbesparende douchekop en tijdsgebonden drukknop

Veel energie wordt verbruikt door douchen. Met een waterbesparende douchekop wordt ca. dertig procent bespaard. En de huidige spaardouchekoppen douchen net zo comfortabel. Ook korter douchen scheelt veel energie.

5. Aanbrengen van deurveren op buitendeuren

Door de buitendeur verdwijnt vaak veel warmte. Met een deurveer sluit de buitendeur sneller en wordt onnodig warmteverlies tegengegaan.

6. Vermijd onnodige branduren van de buiten-/veldverlichting

Vooraf veldverlichting vraagt ontzettend veel stroom. Bij zes masten scheelt elk uur geen verlichting de club euro 2,50.

7. Registreer regelmatig de meterstanden van gas en elektriciteitsmeter

Door regelmatig de meterstanden te registreren en te analyseren wordt onnodig verbruik gesignaleerd. Door dit sluipverbruik tegen te gaan, kan al gauw vijf tot tien procent bespaard worden.

8. Zet de verwarming een graadje lager

Door de thermostaat overdag één graad lager te zetten, bespaart de club zeven procent op het energieverbruik van verwarming. Zet daarnaast de thermostaat op tijd op vijftien graden Celcius; het liefst al een uur voordat het clubhuis gaat sluiten.

9. Schoonhouden van koelingen – regelmatig ontdooien van vriezers

Plaats een koelkast minstens tien centimeter van de muur af, en houd de achterzijde stofvrij. Zet de koelkast op ongeveer vier graden Celsius. Een lagere temperatuur is niet nodig en kost onnodige energie. Ontdooi een vriesvak/vriezer regelmatig (tweemaandelijks of wanneer er een laag ijs opzit).

10. Vervang “oud” witgoed door witgoed met een A-label

Apparaten met een energielabel A+ of A++ zijn extra zuinig. Een koel-vriescombinatie met energielabel A++ verbruikt per jaar voor 80 euro minder aan elektriciteit, dan eenzelfde apparaat met energielabel C).

11. Breng isolerende voorzieningen aan:

- gevelisolatie
- dakisolatie
- vloerisolatie
- leidingisolatie

12. Zorg ervoor dat de verwarming goed ontlucht is

13. Bewaar na het koffiezetten koffie in een thermoskan

Door koffie in een thermoskan te bewaren hoeft het apparaat de koffie niet warm te houden wat veel energie bespaart.

14. Voorkom sluipgebruikers en trek stekkers uit het stopcontact

Jaarlijks wordt aardig wat stroom verbruikt zonder dat er daadwerkelijk iets mee gedaan wordt. Dat komt omdat veel apparaten ook stroom verbruiken als deze stand-by staan. Vaak is dit niet veel, maar omdat ze 24 uur per dag energie verbruiken, kunnen kosten als snel oplopen tot honderden euro's per jaar. Bekende sluipverbruikers zijn:

- Laders (van bijvoorbeeld mobiele telefoons, batterijen, etc.)
- Oude tv's, radio's/stereo's
- Apparatuur (wasmachine, droger, magnetron, koffiezetapparaat)
- Adapters (halogeenverlichting)

15. Breng toilet spoelbegrenzing aan

16. Breng kraan doorstroombegrenzers aan

17. Breng een hotfill voor vaatwassers en wasmachines aan

Het verwarmen van het water in uw wasmachine of vaatwasser hoeft niet elektrisch te gebeuren maar kan ook door uw machine te vullen met warm water van uw warmwaterinstallatie. Dat vullen met warm water heet in het Engels "hotfill" Als uw warm water door gas wordt verwarmd bespaart u al ongeveer vijftig procent op de kosten en als u een zonneboiler heeft dan loopt de besparing nog veel verder op want die warmte kost helemaal geen brandstof.

18. Zorg voor douche warmteterugwinning

Bij een douchebeurt van gemiddeld vijf minuten en ongeveer twaalf liter water per minuut wordt zestig liter water van 38-40 graden gebruikt. Bij langer douchen of bij die grote luxe stortdouches ligt dit waterverbruik nog veel hoger! Dit douchewater gaat direct via de afvoer

naar de riolering, waarmee veel warmte verloren gaat. Door het afvoerwater van de douche door een warmtewisselaar te laten stromen kan een groot deel van deze warmte worden overgedragen aan het koude water dat naar de ketel gaat of direct naar de koudwateraansluiting van de douchemengkraan. Deze warmteoverdracht vindt plaats als het water door de afvoer stroomt en er tegelijk een kraan loopt. Dus tijdens het douchen bent u aan het energie besparen met de douchewater warmtewisselaar zonder dat u er iets van merkt.

19. Installeer een zonneboiler

Een zonneboiler verwarmt tapwater met behulp van (zon)licht. Ook hierbij zijn combinaties met ketels voor het verwarmen van uw centrale verwarming mogelijk, zodat u volop kunt profiteren van de gratis energie van de zon.

20. Vervang de CV-ketel door een HR++ Combiketel

Met een HR-combi-ketel heeft u alles in één: een energiezuinige voorziening voor de centrale verwarming en voor warm tapwater. Een ideale combinatie, waarmee u veel energie én kosten bespaart.

21. Probeer gezamenlijk in te kopen

22. Breng zonnecellen aan op het dak van het clubhuis

23. Pas het kantinebeleid aan

Frituur pas rond 15:00 aan, i.p.v. al om 10:00. Dit kan uiteraard ook omzet kosten, maar dan zou er gestimuleerd kunnen worden voor gezonde snacks, waarbij geen elektriciteit nodig is voor het bereiden. Denk aan broodje gezond, 'fruitzak', liga's etc. Werkt niet alleen energiebesparend, maar zorgt ook voor maatschappelijk verantwoord kantine-assortiment. Kinderen worden bewuster van gezond eten én werkt bij het tegengaan van overgewicht.

24. Zorg dat regenwater hergebruikt kan worden

- doorspoelen toiletten
- spoelwater vaat
- beregening velden

25. Zorg dat regenwater hergebruikt kan worden

Alternatieven met betrekking tot gezondere verenigingsbegroting

- Samenwerking BSO of Kinderdagverblijf
- Samenwerking onderwijs
- Collectieve inkoop (bijv. materiaal, onderhoud etc.)
- Nieuwe vormen van sponsoring (als KNVB gaan we hier in het nieuwe seizoen een aantal themabijeenkomsten over organiseren).
- Multifunctionele accommodatie (met bijv. meerdere sportverenigingen)
- Sport Daar Geef je Om → www.sportdaargeefjeom.nl (mogelijkheden qua schenken, nalaten etc.)

Vergelijk de eigen vereniging met andere verenigingen

Instructie benchmarks Contributie en Resultatenrekening via sportlink

Stap 1

- ☐ Inloggen bij Sportlink_Club
- ☐ Clubcode
- ☐ Gebruikersnaam
- ☐ Wachtwoord
- ☐ Log in

Stap 2

- ☐ Verwijder het zoekscherf
- ☐ Klik boven in de menubalk op "vereniging"
- ☐ Klik op "benchmark contributie" of "benchmark resultatenrekening"

Stap 3

- ☐ Selecteer seizoen
- ☐ Vul in "ledenaantal vanaf"
- ☐ Vul in "ledenaantal tot"
- ☐ Vul in e-mailadres waar rapport naar gemaild moet worden
- ☐ Bevestig opgave door groene V aan te klikken

Stap 4

- ☐ De gewenste benchmark wordt naar het opgegeven e-mailadres gezonden

Voorwaarden voor de productie van een benchmark

- ☐ Financieel jaarverslag moet door de vereniging via Sportlink_Club zijn ingediend
- ☐ Bij stap 3 dient het aantal leden van de eigen vereniging binnen de opgegeven selectie van het in te vullen aantal leden te vallen

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl